Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the ima-ges to determine what is correct.

GÖTEBORGS UNIVERSITET

N:R 36 (1599) A. 30:DE ÅRG. LÖSNUMMER: 15 ÖRE. UPPLAGA A.

IDUN
ILLUSTRERAD TIDNING FÖR KVINNAN OCH HEMMET
GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG

SÖNDAGEN DEN 2 SEPTEMBER 1917.

HUFVUDREDAKTÖR: ERNST HÖGMAN.

RED.-SEKRETERARE: ELISABETH KREY-LANGE.

Med Röda Stjärnan på Ulfhäll.

FÖRENINGEN RÖDA stjärnan har som bekant ett tvåfaldigt mål: dels att skänka vård åt djur, som direkt lida genom kriget, dels att ge skötsel åt mjölk- och slaktboskap, som genom kriget lider brist på vårdare. För det första af dessa syften var i Stockholm under senvintern anordnad en hästskötarekurs, för att nå det andra pågår just nu vid Ulfhälls landtbruksskola utanför Strängnäs en kurs i ladugårdsarbete.

Då utbildningen gäller att vid behof göra "krigsarbete", är det endast kvinnor som äro elever. Hästskötarkursen genomgicks af 12 unga damer, vid ladugårdskursen arbeta nu 11.

Man kan lugnt säga arbeta, ty det är just i utförandet af allt det hårda dagliga knoget vid en ladugårds skötande som utbildningen består. Eleverna börja redan kl. 5 med mjölkning, och hvad endast sådan vill säga för den ovana veta säkert de flesta — att armarna verka försvarligt om kvällarna under de första veckorna hör till regeln. Så kommer rykiningen af boskapen, rengörning af ladugården, diskning af mjölkkärlen, utmätning af mjölken, förande af journaler. Vidare skall det köras gödsel och grönfoder, och sist men icke minst, tjuren skall motioneras framför den lilla kärran.

Åt teoretisk undervisning ägnas 1 à 2 timmar på dagen, huru det går med läxorna sedan dagsarbetet är slut 6,30 kan verkligen undras. Samtliga eleverna få dock af kursens föreståndare direktör Holmgren det bästa vitsord för duktighet och uthållighet i det ovana arbetet.

O. Ellqvist foto.

Blad ur min dagbok. Af Eira Hellberg.

Det nya Turkiet. Det nya mönstret.

HVAR SKALL jag börja, när jag skall föra er in till de nya kvinnorna? Till postkontoret i Stambul i hvars stora hall de unga turkinnorna tjänstgöra bakom disken med en blå slöja tätt svept kring hufvud och axlar, helt täckande hår och panna men lämnande ansiktet bart, till telegrafstationen eller finansministeriet, där de sitta med lurar öfver öronen eller ärfdabalkens många luntor framför sig? Till skolorna — ja. Där börjar det nya sniljemönstret, som mänger sig in och ut genom den gamla gobelängens bilder.

Lärarinnor i Efkavskolan.

I midlen Nakié Hanum.

Hajla-esé kom från det inre af landet, som ännu är oberördt af nya idéer. Hennes själ var i alla turkinnor och bakom henne äro de tusende små husen i Asien med sina gula halmmattor på golfvet, sin sybåge med de mångfärgade silkena och sina toffelklädda, indolenta kvinnor, pladdrande om nästan och kläder och nya skönhetsmedel. Hemmen i Konstantinopel ha fått fernissa och skilja sig äfven i djupare mening från den gamla idé, som regerar flertalet i landet: där knyter sig den vilja till nytt, som midt under brinnande krig fått Turkiet att upptaga ett förhållandevis gigantiskt kulturarbete.

I Europa, där förhållandena äro så helt andra, har man måhända svårt att förstå att så mycket i ett lands nyskapande beror af dess kvinna. Men utan henne får man intet socialt lif, inga olika folkklasser, och det är hon som anslår tonen. Därför står den turkiska regeringen med lika öppen hand gent emot kvinnans uppfostran som mannens, betalar henne likadan lön för likadant arbete och söker ett stöd i henne.

Turkinnan åtnjöt redan före den nya tidens inbrott en i mångt och mycket bättre ställning än den europeiska kvinnan och nu är den än mer förbättrad. Det tjänar ingenting till att längre fasthålla föreställningen om ett slutet mohammedanskt land, där polygamien är det vanliga, om äfven ibland andra huskvinnor än hustrun föda husets herre barn. Men dessa barn åtnjuta då i allt samma uppfostran och rätt som husfruns egna. Endast sultanen och några förnämligare paschas utgöra härvid ett undantag. Harem betyder endast kvinnornas afskilda del af huset, selamlik mannens. Hustrun har i hemmet oinskränkt inflytande i alla inre angelägenheter, är en god mor — för de barn hon tillåter att bli födda — och har rätt att förbjuda sin man sidoäktenskap i hemmet, för så vidt hon icke är ofruktsam, då hon måste vika. Prostitution existerar egentligen ej, äfven de kortvarigaste förbindelser måste knytas inom äktenskapets ram och om äfven skilsmässa snart äger rum medför denna dock materiel säkerhet för den kvinnliga parten. En turk kunde och kan ännu utan giltig orsak sända bort sin hustru och utan vidare förklara henne skild från sig. Men det har blifvit en vana, som håller på att förvandlas till lag, att en skilsmässa skall föregås af lagliga förhandlingar mellan båda parterna.

I ekonomiskt afseende har turkinnan det glänsande. Hon besitter i allmänhet kapital, jord eller hus och äger och förvaltar alla sina ägodelar själf. Utan hustruns fullmakt kan mannen icke röra hennes egendom. I detta afseende finnes en gammal fin ridderlighet, som åt alla kvinnor emedan de äro kvinnor, det är "blomman och doften i mannens lif", byggde en säker mur mot armod. Och turkinnan är egentligen nöjd med sin lott, åstundar ingen frihet utöfver den hon har. De gamla afskildhetsbegreppen ha tänjts på till den grad, att äfven ogifta män i hemmen få se och samtala med unga flickor. Ty kvinnoemancipationen utgår från männen och en liten men stark minoritet af västerländskt uppfostrade kvinnor och drif-

Små turkinnor öfva svensk gymnastik.

Prenumerationspris:

Vanliga upplagan:		Praktupplagan:	
Helt år	Kr. 7.50	Helt år	Kr. 9.50
Halft år	» 3.90	Halft år	» 5.—
Kvartal	» 2.—	Kvartal	» 2.50
Månad	» 0.80	Månad	» 0.90

Iduns byrå och expedition, Stockholm. Mästersamuelsg. 45.

Redaktionen: Riks 16 46. Allm. 98 03. Kl. 10—4.
Red. Högman: Riks 86 60. Allm. 4 02. Kl. 11—1.
Verkst. direktören kl. 11—1.

Expeditionen: Riks 16 46. Allm 61 47. Kl. 9—5
Annonskont.: Riks 16 46 Allm. 61 47. Kl. 9—5
Riks 86 59. Allm. 43 04.

Annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:

30 öre efter text. 35 öre å textsida. 20% förhöjning för särskildt begärd plats.

Utländska annonser: 35 öre efter text 40 öre å textsida, 20% förh. för särsk. begärd plats.

kraften är att därigenom rädda och höja nationen.

Dessa män, som gå och bära nya idéer och nytt lifsintresse, bli plötsligt klarvakna öfver hvilken brist det är att icke äga en hustru med hvilken de kunna utbyta tankar och dela intellektuellt lif. Under öfvergångstiden ha dessa tankar sökt sig till Peras demimondevärld, hemmen ha slitits sönder af inre strider, och mindre goda kvinnoelement kommit in i den turkiska familjekretsen. Männen resa sig själfva häremot. Men med den större frihet, kvinnorna dagligen nå, följer en allt skarpare afskildhet från europeiskt inflytande. Oss själfva åt oss själfva, säger turken. Han lär sin hustru läsa, han berättar henne hvad han själf vet, han tager henne med sig ut i butikerna, på biograferna, promenaderna i Stambul — en stor omhvälfning i sederna, då turken aldrig förr visade sig med sin hustru — men öfver Galatabron går han ensam. För några veckor sedan vågade en ung, västerländskt uppfostrad flicka af paschafamilj att i europeisk aftontoalett och utan slöja besöka en välgörenhetsföreställning i Pera. Klockan två på natten häktades hon i sitt hem af poliseunucker, satt fyra dagar arresterad, medan de inflytelserika förgäfves bestormade myndigheterna med böner om hennes lösgifvande och förvisades därpå till släktingar i Damaskus. Hvarför? Ett af svaren är, att det är Envers politik. Han fruktar att med för snabbt gifna friheter från alla gamla band vända folkstämningen in i landet emot sig och låter utvecklingen fortgå långsamt och planmässigt. Det andra svaret är, att om turkarne i forna tider hatat blotta tanken på att en af deras kvinnor skulle tillhöra en kristen man, så är hatet mot den tanken nu dubbelt starkare genom nationalkänslans tillväxt. Men det är icke alla kvinnor, som älska de nya tingens ordning. "Vi ha förlorat så många rättigheter," sade mig sorgset en dam från gamla regimens dagar. "Det är till skada för både oss och männen. Man kan redan märka att ridderligheten i uppfattningen minskats." Jag undrade öfver hvad hon förlorade, hon vann ju i stället många? Nej, svarade Nakié Hanum. "Förr blef hvarje kvinna försörjd därför att hon var kvinna. Hon hade rätt till ett lif af lugn och njutning som hustru och mor och det var männens plikt att ge henne det. Nu måste hon arbeta för lön utom hemmet, underordna sig främmande mäns befallningar utan att till dem stå i erotiskt förhållande. Det är att snedvrida förhållanden, som icke passa oss. Mannen skall arbeta, kvinnan skall göra sig vacker och föda barn. Hon skall hvarken tjäna eller härska annat än i samband med kärlek".

De nya kvinnorna rodna, när de höra det talet. Se där, säga de, mot hvad vi ha att kämpa, kvinna i begreppet människa måste vi uppfostra våra landsmaninnor att förstå. Det är ingen annan utväg än att börja med barnen och genom dem nå hemmen med en ny syn på tingen.

Det har Enver förstått och redan satt i verket. Hvad mer är, han har med säker instinkt gifvit den tyska kulturen fritt intåg i landet som en källa för den nationella att ösa ur i den mån det passar. Kriget är förklaradt mot den förut allenahärskande franska strömningen, och frågar man de vidsyntare turkarne, hvarför de mindre frukta de välorganiserade germanernas än gallernas inflytande, så svara de att germankulturen kan aldrig genomtränga en oriental. Den rycker upp, lär arbetsamhet, ordning, planmässighet, dess litteratur lär att tänka. Den galliska var en dödssjukdom, ty den spelade på den ömtåligaste strängen, sensualismen, den blef likt en eggande tillsats i drycken. Tysklands lifs- och tankevärld är i mycket främmande och osympatisk för turken men uppfostrar och stärker.

Och det är det, Tyskland vill — ha ett själfständigt Turkiet, tuktadt af Europas kloka idéer, omsmälta i en form som passar folket.

I undervisningsministeriet sitter två trappor upp i ett stort elegant rum, bakom ett gediget skrifbord, en högväxt, blond german med fast genomträngande blick i sina blå ögon, lugn röst och fez på det ljusa håret. Det är professor Schmidt, tysken, som på begäran af turkiska regeringen såsom rådgifvare trädt i undervisningsministeriets tjänst. Professor Schmidt var förut chef för organisationen af tyska utomlandsskolor och har stor erfarenhet på området.

"Vi äro här på önskan af Turkiet," förklarade han. "Och att de midt under brinnande krig organisera ett dylikt undervisningssystem är i hög grad intressant. Det visar bäst hvilken tro på framtiden de ha och hur väl de förstå att utvecklingen af andliga krafter är den djupaste nödvändigheten för landets uppryckande. Det är liksom preussarne 1810 midt under Napoleons krig grundade Berlins universitet för att ena och stärka och klart afskilja vårt eget specifika väsen med dess andliga skatter.

Min och mina kamraters uppfattning om turkarne är, att de äro ett ovanligt intelligent folk, i stånd att ställa goda och kloka frågor, mycket flitiga, och att de lofva att bli själfständigt produktiva.

Ty det är ju planen — vi bringa våra metoder, våra utgångspunkter, vår organisation och låta turkarne anpassa dem i sin nationella bildning för att själfva bli i stånd till vetenskapligt arbete. Det felas naturligtvis ännu hos dem metoder och förmåga af kritik, men materialet är det mest lofvande. Icke minst de kvinnliga eleverna, för hvilka vi ha en särskild universitetsafdelning. De äro både intelligenta och flitiga, utan skolvana men lofva att bli värdefulla."

Det finns i turkisk tjänst 19 tyska universitetsprofessorer, som på tyska språket i universitetet meddela undervisning i sina ämnen, åtta tyska folkskollärare i Konstantinopel och en del inne i landet. Turkarna ha egna lärare i alla de ämnen som röra deras eget land, historia, geografi, religion, språk. Tyskarne behärska den humanistiska fakulteten till hvilken hör filosofi, psykologi, turkisk språkhistoria, gamla världens historia, arkeologi, metodisk historieforskning. Här sysselsättas sju lärare. Lika många tyskar verka som professorer inom den naturvetenskapliga fakulteten.

Rättsfakulteten — jämförande europeisk borgerlig rätt, allmän rätt, nationalekonomi, finansvetenskap har fyra lärare. Summa 18, själf är prof. Schmidt öfverhufvudet och rådgifvaren. Af dessa lärare ha de flesta varit här sedan ett halft år, fyra sedan ett år.

Hvad som särskildt är af vikt är att organisationen arbetar på att genombilda alla lager i samhället. Skolorna äro fria, skoltvånget lagligt påbjudet men omöjligt att nu helt genomföra, emedan skolorna ännu äro för få, det felas det nödvändiga lärareantalet, byggnader i provinserna och pengar. Men de barn som äro inskrifna i skolorna sköta sin skolgång med ordning.

Hvad som också är en seger, säger professor Schmidt, är att vi fått en konstskola till stånd med teckning, modellering och arkitekturafdelning. Turkarne ha ju så länge stått under Koranens bann i afseende på bilder, att det var ett betydande genombrott, då en af regeringen understödd konstskola öppnades.

Från den målmedvetne germanen, som arbetar efter klocka i sitt rum där dagern obehindradt strömmar in genom de höga fönstren, går jag en trappa lägre ned till den turkiske undervisningsministern Sjukri bey. Där är ännu rymligare, högt i taket som i en kyrka, broderade persienner för fönstren, höljande de vackra turkiska möblerna och färgerna i en mjuk skymningsdager, där står ett fönster öppet mot trädgården och blommor stå i gula skålar på skrifbordet.

Excellensen är en oriental med mörka milda ögon, långsamma, värdiga rörelser, och ett godt leende kring munnen.

Jo, undervisningen är alldeles omlagd. Bara i

"Armar framåt sträck, vänster fot framåt ställ".

Pröfva **Tuppens Zephyr**
och Ni köper ingen annan.

Kungl. Hofjuvelerare
K. ANDERSON

Bordsilfver
Praktkatalog gratis och franco.
Stockholm och Göteborg.

Konstantinopel äro för turkiska barn 200 folkskolor, hvaraf 41 äro högre, 21 för gossarne, 20 för flickorna. I de högre meddelas undervisning i ett europeiskt språk. Kindergarten är införd som skolbegynnelse för alla och skoltvång existerar för barn från 7—13 år. Från 13—16 år är det möjligt att helt eller delvis bli befriad och från 16 året upphör skolans rättigheter öfver barnen. Förutom folkskolor finnas två sorter högre skolor, ibadjeskolorna och sultanieskolorna, där halfva elevantalet går fritt, hälften betalar ett pund pr år. För endast flickor äro fyra sultanieskolor i Konstantinopel, en i Smyrna. Kindergartenskolorna, som ta emot barn från tre—sju år, under 1916 äro enbart i Konstantinopel 19,600 gossar, 18,551 flickor dagligen elever däri, 7—13 åringar besöka till ett antal af för gossar 35,934, för flickor 33,729 dagligskolor. Af icke muselmän gå af 4—7 åringarne 4,908 gossar, 4,727 flickor i andra skolor, af 7—13 åringarne 8,976 gossar, 8,424 flickor. Dessa siffror röra folkskolan.

I lyceet och universitetet läsas europeiska språk och litteratur samt religionshistoria. Den heliga godhetens fond, islams stiftelse, underhåller ett tjugotal privatskolor för flickor, ledda af kvinnor men underordnade undervisningsministern. Lärarnes och lärarinnornas löner äro lika stora. För folkskolan varierar det mellan tre och tolf pund per månad. Efter fem år fem pund och ökas hvart tredje år med ett pund i månaden (1 pund 23 mark). I lönen ingår äfven fri bostad men denna bestämmelse kan ej genomföras förrän efter kriget. I de flesta högre skolorna är lönen från 10—25 pund pr månad. Pension ges i form af fri bostad. Flickorna kunna ännu icke taga studentexamen men erhålla ett skoldiplom och rätt att till lärarinnor utbildas i universitetet, hvars kurs är treårig. För de stupade soldaternas och flyktingarnas barn äro hem inrättade, i hvilka full undervisning meddelas. I hela landet finnas f. n. 61 barnhem med barn från 2—17 år och 15,000 skyddslingar hvaraf i Stambul 3,000 omhändertagits.

Våra kvinnor äro vår bästa och värdefullaste hjälp, sade ministern. Vi torde kanske också, så unga som vi äro, lära af Europas misstag i kvinnofrigörelsen och därigenom löna den turkiska kvinnan för det försakande och duktiga arbete hon nu ger oss."

Det var goda råd från en turkisk minister och medan Hajla-esé i sin juvelprakt blixtrade förbi mitt minne, tänkte jag på de gråklädda kvinnor, om hvilka han talade. Den nya turkinnan arbetar. Hon afstår i sitt rum från de vackra och bekväma, låga divanerna, "ty de göra en så lättjefull och man vill aldrig stiga upp då man en gång satt sig". Hon ställer in karga, släta trämöbler, försonar sig med dem genom ett vackert broderi öfver ryggstödet. Hon afsäger sig de vackra, eleganta kläderna och bär i sitt arbete en lång rock, färglöst grå. Hon är ännu icke nog stark att med en kvinnas naturliga skönhetsglädje förena sina nya mänskliga uppgifter. Hon måste skapa sig en trupp kvinnor, som vinna männens vänskap och hon tager dräkten till hjälp. Det är rörande vackert att gå in och ut med dessa ärligt arbetande, som enkelt och värdigt söka fylla sina nya plikter.

Formen för det hela stammar från Turkiets förnämsta författarinna, hvars patriotiska skrifter haft ett djupt inflytande på hela utvecklingen i landet — Halidé Edib Hanum. Hon beskref i en bok hur hon tänkte sig att isen skulle brytas, hon erinrade om hur de gamla tartarfurstinnorna klädde sig och lät sina hjältinnor öfver sin vanliga dräkt bära en mattgrå långrock af mjukt tyg med vida ärmar, öfver håret en hvit slöja, hvars ändar falla ned öfver bröst och rygg. I den dräkten rör sig turkinnan tyst och mjukt, färgerna smälta undan.

Sådan satt Nakié Hanum uppe i sin skola och lagade en turkisk flagga, medan ett svagt sorl från stängda klassdörrar förrådde arbetsintensiteten i huset.

Skolan ligger i en vinkel i Stambul, bakom Ahmeds moské och de gamla obeliskerna. Man viker af ned i en brant smal backe, där de grå trähusen med sina snidade portar och finskurna fönstergaller stå och tiga i halfskugga. Murar med pinjer och lager bakom svarta krön kanta backen, en lapislazulibrunn för den rättrogne muselmanen, kupolerna till ett turkiskt bad — här är en värld af stillhet och ro, man förnimmer i luften att de människor som bo här ha tid och lust att beundra färgerna i ett blomblad, formen på en stängel. Innanför skolans höga mur, i hvars port en turk röker vattenpipa, breder sig en härlig, välskött trädgård i hvars midt det stora, rymliga boningshuset ligger tryggt och öppet. Här bodde förr en pascha och generationer af rika turkar ha vårdat och ansat denna stora plantering. Gamla lummiga träd på andra sidan huset skugga en rundplan, där ett hundratal barn i skolans uniform — gula förkläden med röda kragar — öfva svensk gymnastik under en ung turkinnas ledning. Genom en väldig, dunkel förstuga på nedre botten kommer man uppför breda trätrappor, täckta af mattgrön linoleum till en ny hall från hvilken åt alla håll dörrar vetta in till klassrum. Här har Nakié Hanum sitt direktorsrum med europeiska möbler, täckta af orientaliska mattor och dukar. Själf är hon en liten finlemmad kvinna i trettioårsåldern med ett fint, förandligadt ansikte.

Hon för oss igenom skolan och jag märker särskildt att i alla rum fönstren äro vidöppna och alla galler aflägsnade. Här sitta i vanliga skolbänkar barn af alla färger och raser, turken tager ju till hustru kvinnor från alla världens länder. Här är ett negerbarn med sitt ullhår, en mulattska med sin ljusbruna hy och en kvadron med sin blekgula ansiktsfärg och sina mörka ögon. En liten rödhårig cirkassiska, en arabflicka med profil som skuren ur en kamé, en bredkindad anatoliska, en judinnas böjda näsa och svarta hår, vackra och fula om hvarandra men alla stillsamma, värdiga, äfven i sin munterhet. I en klass lyssnade alla uppmärksamt till berättelsen om Josef och hans bröder, som hör till muselmännens historia. I en annan undervisade en hodja om eklipser, i en tredje de fyra räknesätten med bråk och i en fjärde examinerades växter. En skola från hemlandet, där icke ens planscherna öfver människokroppen eller elektricitetsmaskinen saknades.

I ritskolan stodo gamla uppgräfda, gröna urnor modell till barnens första teckningar och i sångsalen ljödo tyska melodier till turkiska sånger.

Det räknar jag för en af de viktigaste faktorerna — den nya musiktakt, barnen få in i sinnet. De turkiska melodierna med sitt entoniga släp, utan harmoni, söfva och lamslå. Men dessa tyska barnsånger klinga friska, lifvande, eggande. Liksom lekarne — turkiska barn lekte icke förr, de talade eller lyssnade eller drömde. Men nu ordnas de i ring och lära sig förstå de europeiska barnens nöjen. Hök och dufva, katten ur tunnan, två slå den tredje, änkeleken. Det är ett led i uppfostran, af samma art som den känsla, hvilken aflägsnar de bekväma möblerna ur arbetsrummet. Till och med hjältesången om Enver, "som skänkt oss det gamla landet nytt", går på europeisk melodi.

Det lär stå i läseböckerna att Turkiet är världens förnämsta nation och det lär äfven stå fula saker om Europa. Nåja, när turkarne vunnit mer af sig själfva och blifvit mer sadelfasta på sin egen häst så bli de kanske också mer själfkritiska.

I denna skola — som i alla andra — finnes en liten moské med en bönmatta där barnen utan skodon sitta ned på golfvet och lära sig sina böner, medan i klassrummen religionens moraliska sida blir dem bibringad.

Detta är en af Efkavskolorna, tillhörande Den heliga godhetens religiösa stiftelse och de stå alla under ledning och inspektion af två kvinnor, Nakié Hanum och Halidé Edib.

Två dikter.

Af E. N. SÖDERBERG.

Under sekelträden.

KRING HERRESÄTET JÄTTELINDAR trona,
som sedan sekler rotats i dess mark,
och underfulla röster hör jag tona,
när vinden susar genom åldrig park.

Det tycks mig, att jag lyssnar till en saga
om svunna släkten och om lyktad tid,
och för min inre syn gestalter draga,
som länge höljts af glömskans tysta frid.

De äro skuggor blott. Men än mot ljuset
höjs verket, som ur deras mödor grott,
likt dessa vårdträd, hvilka hägna huset,
där de förgätna fordom levt och bott.

Du sekelgamla gård, i dig jag skådar
ett stycke af det stora svenska land,
vid hvilket tusen fina väsenstrådar
oss binda med oslitligt starka band,

och när jag vandrar under dina lindar,
betagen djupt af löfvens melodi,
förnimmer jag ock sus af framtidsvindar:
den kraft, som bar oss förr, är ej förbi.

Skyllberg 24 juli 1917.

Sensommarstämning.

RÖNNENS KLASAR LYSA RE'N I rödt,
och i björkens krona gullstänk glimma;
svalkad rymden känns, som strålhett glödt,
tidigare faller kvällens timma.

Glad jag hälsar dig, sensommartid,
fast de dagars närhet du förkunnar,
då förvissnade stå lund och lid
och då mörkret öppnar sina brunnar.

Dem som veta, att en vårens blom
aldrig mer på deras lifsträd knoppas,
bjuder du den tröst och läkedom,
som af mognadstidens skörd vi hoppas.

Och liksom din stjärnglans silfverklart
genomskingrar nattens skymningsslöja,
kan kring oss det ljusna underbart,
när vi lifvets aftonfjärdar plöja.

Aug. 1917.

Kärlek och åskväder. Af Emma Bendz.

UR FLODEN AF BÖCKER TILL JUL ÄR det alltid en eller annan som hålles uppe af det intresse den väcker hos kritik och publik. En sådan bok var Emma Bendz "Söder om landsvägen". Förf. har där skildrat sin hembygd Skåne, så som man endast kan skildra hvad man känner och älskar. Den historia vi här publicera är också hämtad från trakten "söder om landsvägen".

PÅ GRÄSPLANEN LÅGO CROCKETKLUBbor och klot kastade omkring huller om buller, med tydliga spår af att en hetsig strid nyss utkämpats. Dagen hade varit ovanligt het och aftonen tycktes ej vilja medföra någon svalka.

Genom de lummiga almarna, som omgåfvo planen, silade kvällssolen sig in, spridande ett skimmer af guld öfver de täta kronorna, hvilkas löf sällan rördes af någon vindfläkt. Allt var nästan ängsligt stilla, blott hafvets brus hördes på afstånd, med dessa särskilda vågsvall, som folket kallade "Sölan", och som ofelbart bebådade oväder.

På en låg gräsbänk, under en väldig alm, sutto ett par af de ungdomar som nyss varit invecklade i crocketbataljen. Ännu en smula flämtande efter sina ansträngningar hade de funnit för godt att stanna kvar här i skuggan, men det tycktes ej råda fullständig sämja dem emellan, och det var tydligt, att den tvist som uppstått under striden, ännu ej var bilagd. Flickan, en sjuttonårig blondin, såg med blixtrande blå ögon på den unge mannen, som trots all sin godmodiga älskvärdhet, envist fasthöll vid sin åsikt.

Han såg onekligen bra ut där han satt och med en blandning af ungdomligt öfvermod och otvetydig beundran sökte öfvertyga sin motståndare att han verkligen hade rätt, det kunde nu ej hjälpas.

"Anna, förstår du ej, att —" längre hann han ej förrän Anna utbröt:

"Asch, det odrägliga crocketspelet, hvad skulle vi med det? Aldrig grälade vi på det viset förr, jag kan inte med det." —

"Jaså, du kan inte med det?" sade Gösta helt saktmodigt, "jag har annars tyckt mig märka, att ingen af oss varit så ifrig och så outtröttlig som du. Du kan ju, om det gäller, förnöta hela din dag på crocketplanen."

"Prata nu intet nonsens, Gösta, låt oss hellre springa i kapp ner till krusbärsbuskarna. Bären äro nästan mogna — om man kramar dem bra, åtminstone."

Gösta var genast med, och det bar i väg, men de hade ej hunnit långt förrän han drog sig ett steg tillbaka, tog fatt i hennes långa, nästan linfärgade flätor, medan han med en vacker, klingande röst sjöng: "Den som blott gripa får, lyckan i hennes hår," etc. då de i en krök rusade rakt i famnen på gamle doktor Berger, som kom helt stillsamt vandrande nere från trädgården. "Nånå, sakta i backarna," smålog han, "tycker ni det är fasoner att ofreda folk på det här viset, och i denna temperatur till?" Och han torkade sig i pannan med sin blårutiga snusnäsduk.

"Jaså, lilla gubben har suttit nere i bersån och sofvit eller — nej hvad ser jag?!! — Anna drog upp en tidning ur hans ficka, Social-Demokraten, hvar har du fått tag på den?" Och hon betraktade honom med en inkvisitors blick.

"Det gör ju detsamma, jag har lånat den. Där står något som jag var nyfiken på."

"Nå, du må svara själf för dina öden," och hon fortsatte åter i samma fart som förut mot det efterlängtade målet, följd af ynglingen, som nu i alla fall släppt sitt tag om flätorna.

"Galenpannor," sade doktorn lakoniskt och fortsatte i sakta mak sin gång.

De unga voro snart i full gång med bären, som visst tålde vid en grundlig behandling, innan de kunde njutas. "Ser du," sade Anna, "där borta i parken går bror Henrik och Bertha — det måste vara besvärligt att vara förlofvad i denna värmen, tycker du inte?"

"Å, inte vidare, ska' vi försöka?"

"Aldrig i tiden," och hon stack ett stort, grönt krusbär i hans mun, för att tysta honom. Hon var så ung och full af lif, det märktes att hon aldrig bråkat sin hjärna med några "lifsproblem". Af sin guvernant hade hon visserligen fått lära, att lifvet var en lång och besvärlig resa, till hvilken man måste vara väl rustad och försedd med nödiga kunskaper om allt möjligt, det mesta odrägligt tråkigt. Men det trodde hon just ej mycket på. Själf tyckte hon att hon stod i en port och såg in i en oändlig lustgård, där rosorna blommade och fåglarna sjöngo, där gyllene frukter växte på höga träd och där himlen ständigt var ljufligt blå och genomskinlig. Där bortom låg det stora vida hafvet, där en farkost väntade "med ljusblå segel på", redo att föra henne till en underbar ö, där hon skulle mötas af någon, någon, hvem visste hon ej.

"Nej, nu kan vi det här, eller hur? Vi få väl söka upp de andra, tror du inte det?"

Just i detsamma uppenbarade syster Dora sig, varm och andfådd, kånkande på en stor vattenkanna, på väg att vattna blommorna i rabatterna, som sågo helt trånande ut i den starka värmen. Hon satte ned kannan och såg forskande på den metallblåa molnvägg, som steg upp i söder.

"Vi få en förfärlig åska", sade hon betänksamt. I hennes ord låg hela slättbons nedärfda ängslan för de svåra åskväder, som brukade hemsöka dessa trakter och nästan alltid åstadkommo olycka och ödeläggelse.

"Tror du," sade Anna med ett lugn, alltför öfverlägset för att vara naturligt. "Då tycker jag knappt du behöfde göra dig besvär att gå och vattna."

Det var ej utan att hon kände ett sting af samvetskval. Alltid var det på samma sätt, alltid Dora som gjorde nytta, medan hon själf — — — Plötsligt fick hon en ingifvelse. "Gösta, nu kan du ta och hjälpa Dora, så går jag upp för att se efter om kvällsbordet är dukat," och stolt i hågen öfver sin plötsligt påkomna huslighet marscherade hon i väg, lämnande de andra att reda sig bäst de kunde.

Det befanns emellertid, att hennes hjälp denna gång var öfverflödig. Bordet var redan dukat inne i salen och doktorinnan stod ute på trappan och ringde af alla krafter med en stor klocka. Småningom åtlyddes kallelsen och snart var en hel skara församlad i matsalen. Doktorn, alltid punktlig som ett urverk, kom först, följd af sina båda ståtliga svägerskor, i hela trakten kända under det gemensamma namnet "Mostrarna". De brukade alltid tillbringa sommaren ute hos sin syster och svåger, bodde annars i den skånska residensstaden, där de, sedan bådas män dött, hade ett gemensamt hem. Liksom doktorinnan sågo de ännu mycket bra ut, välmående och prydliga och i besittning af ett förträffligt humör. I synnerhet var moster Julie full af lustiga infall och roade alla, i synnerhet sin svåger, som dock stundom fann hennes infall alltför galna och gärna retades med henne.

De unga kommo springande från olika håll. Henrik och Bertha, Henriks vän, studenten som var ständig sommargäst, systrarna Dora och Anna med Gösta i släptåg och slutligen lille bror, som kom springande med andan i halsen, ängslig att få bannor för sin brist på punktlighet.

Han kom emellertid tids nog för att läsa bordsbönen, hvilket tillkom honom som den yngste.

Doktorinnan rörde med en silfversked om mjölken i de stora tillbringarne så att grädden skulle blifva kristligt fördelad och flickorna skickade omkring brödkorgarne, hvilka lika ofta måste skickas ut för ny påfyllning. Det pratades och åts med lika stor färdighet, skämtades och gnabbades och Anna i synnerhet hade svårt att låta maten tysta munnen. Studenten teg för det mesta, men betraktade Dora med glödande blickar. Han var "ständigt kär, fast föremålet växlade."

Mostrarna njöto synbarligen af hvad som bjöds.

"En delikat omelett, eller hur, svåger?"

"Jo visst, allt hvad Ann-Charlotte bjuder på är delikat. Hon är en krona."

"Ja, en riktig kejsarkrona ändå," inföll Anna, med munnen full.

"Det var fasligt, hvad du går på, Anna," sade Henrik, smått förtrytsamt. Jag undrar om du skulle stå ut med att tiga i fem minuter?"

"Å, det måtte väl va' bättre det, än att bara sitta och sura som" — — — för sig själf muttrade hon: "Förlofvade människor ä då bra odrägliga."

Nu inföll moster Julie. "Vet du, svåger, syster Ottilia och jag ha kommit på en charmant idé. Om du tog bort väggen mellan gästrummet och förmaket skulle du få en magnifik salong, det skulle bli ett makalöst rum."

Doktorn kastade en ängslig blick på sin fru, han visste af erfarenhet, att han var mycket mottaglig för sina systrars goda råd. Så sade han: "En magnifik salong, hvad skulle vi med den?"

"Å vet du, en sådan kan behöfvas vid många tillfällen. Man kan ju tänka sig att du, hvad det lider, får ställa till bröllop. Du har ju två ogifta döttrar och —

"Ja, hvad det beträffar, så har jag, som min nådiga fru svägerska vet, redan gift bort en dotter, och det gick förträffligt, utan att välta några väggar."

Här reste doktorinnan sig med ett, "ja, nu få vi inte mera," och det farliga ämnet var för den gången afklippt.

Man gick ut i förstugan i afsikt att slå sig ned i trädgården, men då Anna kom ut på trappan drog hon sig tillbaka igen med ett "hu då, det är som om man kom i ett ångskåp, komplett outhärdligt." "Det är mycket svalare i stora salen," sade doktorinnan. "Vi slår oss ner där i kväll, så få vi kanske lite musik."

Anna slog sig ned vid pianot och slog an några ackord.

"Kom Gösta och Henrik, vi tar några Gluntar i kväll." Gösta var genast färdig, men Henrik föreföll ej lifvad för saken, han hade just satt sig bredvid Bertha, men efter något funderande kom han likväl. "Hvad ska vi sjunga?" frågade Gösta, och Anna svarade:

"Vi tar "Gluntens frieri," den ä' stilig. Särskildt slutet — "men nog var det synd att din friareplan så hastigt gick i kvaf uppå tidens ocean."

Gösta mörknade. "Nej, då sjunger vi hellre "Ack i Arkadien", den tycker jag mera om." Slutligen enades man då om "Slottsklockan" och snart ljöd sången vackert och melodiskt. Rösterna voro unga och friska och Anna ackompanjerade förträffligt.

Efter ytterligare ett par duetter bad man Anna sjunga en liten visa. Det var ej alltid hon var lifvad för saken, hon var något nyckfull, men i kväll lät hon ej länge bedja sig. Efter någon tvekan stämde hon upp "Comme à vingt ans". Hon sjöng den med så mycken känsla, ömsom vekt, ömsom med sprittande lif att sången ovillkorligen trängde till hjärtat: "Anna, hvem har lärt dig att sjunga så?" frågade Gösta helt upprörd.

"Det vet jag ej, inte du åtminstone," svarade hon näbbigt. Så kastade hon en blick utåt och sedan sade hon, liksom ångrande: "Mamma, det blir bäst att Gösta stannar kvar i natt, det blir bestämdt oväder innan han hinner hem."

"Gärna," svarade modern vänligt, "om Gösta själf har lust så... nere i Henriks rum står ju alltid en säng färdig för den som vill begagna den." Ja, Gösta ville visst gärna stanna. Där hemma förstodo de nog att det hotande ovädret skrämt honom.

"Det var snällt af dig, Anna, tack skall du ha," sade han glad. Men Anna gled undan hans tacksägelser och smög sig bort till sin far, som satt sig i ett hörn af salen med sin tidning.

"Lille farsgubben, sitter han här så ensam med sin tråkiga Snällpost. Lägg bort den och prata i stället med mig."

"Nehej du, jag är midt i ledaren, låt mig få läsa slut på den. Se'n går vi och lägger oss, vi få nog ej vara i ro så länge, misstänker jag."

Man skiljdes också snart, alla tycktes vara sömniga och tunga i hufvudet denna kvafva afton. God natt med dig, Gösta," sade Anna. "Sof godt och drömljuft där nere i flygeln. Du ä' väl ej rädd för spöken? Du ska' veta att hvar natt går en präst rundt huset med hufvudet under armen, på slaget tolf. Han har mördat sin fru i ett anfall af svartsjuka, sägs det, — ja, det är förstås mycke, mycke längese'n."

"Gud nåde oss för barnet, en så'n liten pratmakerska hon är," utbrast doktorn, men Anna lät sig ej bekomma: "Försof dig ej, Gösta, klockan åtta i morgon bittida väntar jag dig på crocketplanen!" Och så skildes man åt.

Mostrarna seglade in i gästrummet, men innan de blefvo färdiga att lägga sig var det många omständigheter. De hade fullständig ordningsmani och det kunde aldrig falla dem in att gå till ro förrän de omsorgsfullt skakat hvarje plagg de burit på sig. Från ett annat fönster signalerades med liknande hvita flaggor, det var fru Ann Charlotte, som underkastade sig samma procedur. Alla flickorna sprungo uppför trappan till stora vindsrummet och hade snart vaggats in i sömnens armar. Men nere i flygeln låg Gösta och kastade sig oroligt af och an. Han tänkte på Anna och grubblade öfver hennes nyckfulla väsen. Hvem kunde bli klok på henne, än full af vänlighet, nästan ömhet, än gäckande, afvärjande alla försök till närmande. Var det månne en spirande kärlek, som hon på detta sätt ville dölja både för sig och andra?

Länge hade flickorna ej sofvit, då de vaknade vid ett kraftigt slag på dörren, och doktorns röst hördes: "Skynda er upp flickor, vi få svår åska, hon stiger upp i sydvästen, då går hon alltid rakt öfver." En skarp blixt bekräftade hans

ord. Så sömniga de voro, var det sannerligen ej roligt att få ge sig upp igen, när de väl somnat. Bertha och Anna betänkte sig en stund, men Dora var uppe i en blink och klädde sig vid skenet af blixtarne. "Ack, det blir en förfärlig åska," sade hon med skallrande tänder. Nu kom en stark knall och de båda andra foro upp. Kvickt voro de i kläderna och ilade ned för trappan.

Nere i förstugan var doktorn i full fart med att släpa ut alla ämbetsböcker och viktiga papper, som han trafvade upp på bordet. Det var de vanliga förberedelserna, de skulle vara till hands att genast kunna räddas, om något inträffade. En ofrivillig rysning grep flickorna vid denna syn, det föreföll dem alltid som om det på förhand vore bestämt att åskan skulle slå ned i huset. De gingo in i salen, där nu äfven mostrarna visade sig i peignorier och stärkkjolar. De voro ej alls vid humör — "det ä' då för galet att man alltid ska' väckas af åskan, så fort man kommer ut på landet, men hvar ä' Ann-Charlotte?"

"Ingen mänsklig makt kan få henne upp", sade dokorn förtrytsamt. "Sitt ni och passa på åskan och låt mig sofva, säger hon, och sofver gör hon, det må gudarne veta."

Nu kommo ungherrarne springande i full fart midt i störtregnet. I förstugan hade alla pigorna samlats, skälfvande och förskräckta. Men dränggen stod uppe på ladugården, i den öppnade stalldörren, färdig att släppa ut djuren, om olyckan skulle vara framme.

Blixtarne korsade hvarandra, det var som ett enda väldigt fyrverkeri. Så kom åter en skarp blixt och samtidigt en förfärlig knall, det skrällde som af sönderslaget porslin. "Berger!" skreko mostrarna och doktorn rusade upp. "Ja, den slog ned," och han skyndade ut på trappan. Regnet forsade i strömmar och blixtrandet och brakandet voro nu rent af ohyggliga. Doktorn såg förskande rundt omkring, men intet kunde upptäckas, blott en obehaglig lukt, som af svafvel, kändes. "Kanske något af de stora träden," mumlade han och gick åter in.

I ett hörn af förstugan stod Anna, ännu darrande med händerna för ögonen. Gösta gick fram till henne och tog hennes händer i sina. "Var inte rädd, lilla Anna," hviskade han, jag är ju hos dig."

"Som om du kunde göra något, ifall blixten kommer och slår ihjäl mig."

"Seså Anna, lugna dig, hvarför skulle den göra det? Hör du inte, att åskan redan aflägsnat sig?" En ny skräll afbröt honom, Anna vacklade och han tog henne i sina armar och strök hennes hår. "Så här ville jag skydda dig hela lifvet igenom, lilla Annabarnet, som jag har så kär."

"Tyst Gösta, man skall aldrig leka med elden — alla minst när det åskar." Åter gick hon in i salen, där hon nu äfven fann modern. Det hade blifvit för starkt till och med för henne, hon hade i hast kastat de nödvändigaste plaggen på sig och sjönk, ännu knappast vaken, ned i en stol. "Nå, det var då för väl, Ann-Charlotte," sade doktorn, "här ä' bud efter oss i natt."

Som vanligt under de svåra åskvädren nere på slätten, kom åskan och gick, för att åter börja igen, ännu häftigare än förut. Oupphörligt upprepades samma förskräckelse, samma häftiga utrop från mostrarna: "Berger!" samma rusning ut i förstugan. Först vid femtiden tycktes det på allvar lugna af och man började andas lättare. "Nu kan man nog göra upp eld i spiseln," sade doktorinnan. "Vi behöfver verkligen en kopp kaffe att styrka oss med. Kokerskan Metta fick befallning att gå ut och ordna med trakteringen.

"Tror frun det går an att vi kölnar så snart?" frågade hon dröjande, men frun trodde visst att det gick an och därvid blef det.

Bröllopet på Ortofta mellan löjtnant Fritz af Petersens och fröken Sigrid Bennet, dotter till ryttmästaren, friherre J. Bennet och hans maka, född Rosenblad. Foto: P. Bagge, Lund.

Henrik reste sig. "Kom Bertha, så går vi, medan vi väntar på kaffet, utåt vägen och ser om det syns några eldsvådor." Alla de unga följdes åt, det var med en oändlig känsla af välbehag de inandades den nu så friska luften. Det småregnade ännu, men solen började bryta fram genom regndiset, fåglarne kvittrade, en ljuflig, frisk doft från träden och fälten fyllde luften.

"Se," utropade Henrik, "ser ni hur det brinner där borta?" Och han visade på en rödaktig rökpelare, som aftecknade sig mot den mörka himlen. "Och där — och där — en, två, tre — åtta eldsvådor, ser ni?" Ja, det var förskräckligt. Stackars människor, hur var det nu för dem? De skyndade hem för att berätta hvad de sett. Med glada blickar betraktade de sitt eget kära hem, som lyste hvitt ännu bland träden. "Hvad vi kan vara tacksamma, som har det kvar."

Nu vinkade doktorinnan att de skulle komma in, och snart sutto alla kring kaffebordet och åto och drucko med god aptit. Det smakade godt, det kunde inte förmenas. Midt i alltsamman kom drängen, Anders, in för att rapportera: "Dönen hon slo norr i de gamla parreträet, som står ve borteste hjörnan." — Päronträdet alltså, nå, det kunde ha varit värre, men doktorinnan drog ändå en saknadens suck vid tanken på de sköna ingefärspäronen. Det gamla trädet, det bar alltid så snällt, äfven de år det var missväxt på allt annat.

Nu sträckte Anna på sig med en lätt gäspning. "Nehej, den som går och lägger sig en stund, det är allt jag. God morgon, allesammans." Och hon trippade ut ur rummet, följd af Göstas besvikna blickar.

*

Då Anna åter vaknade stod solen redan högt på himlen. Hon blef alldeles förfärad öfver att det var så sent, gjorde en skyndsam toalett och flög utför trappan med sin vanliga fart. Nere i hvardagsrummet fann hon sin mor i fullt arbete och af henne fick hon höra att Gösta redan gått hem. "Han tyckte ej han borde dröja längre, de väntade honom nog där hemma. Han bad hälsa dig och hoppades att du sofvit godt." Jaså, han hade begifvit sig i väg medan hon sof? Och crocketspelet — hade han glömt det? Hon gjorde en halft otålig rörelse, skyndade ut, men tog i förbifarten en roman med sig, som hon olofligen tillägnat sig nere i det gamla bokrummet, som mestadels innehöll förbjuden frukt. "De sju dödssynderna" Eugène Sue, det lät som det kunde vara roligt.

Så styrde hon ut genom grindarne och vandrade med snabba steg mot hafvet. Det skulle blifva skönt att få känna några friska hafsvindar efter allt det kvafva. Promenaden var härlig. De stora, böljande sädesfälten glänste guldgula så så långt ögat såg, längst bort i fjärran förtonande sig i svagt grönviolett — en enda obruten linje ända fram till stranden, där en smal ljungremsa tog vid. Här och där, midt bland det gula, stack en och annan kringbyggd, halmtäckt korsvirkesgård upp. Taken lyste klargröna i solskenet, fuktiga och rentvättade af regnet. I de gamla almarne kraxade en otalig mängd kråkor, de förde ett förfärligt oljud och i de knotiga pilarnes mjuka grönska snattrade all världens sparfvar. Hon slog in på en gångstig mellan fälten, hon ville frossa bland alla de vilda blommor som kantade stigen. Det var ett helt gytter af convolvler, prästkragar, blåklint, vallmo och blåeld.

Slutligen nådde hon stranden, slog sig ned på en stor sten och stirrade utåt. Så vackert hafvet var, ännu oroligt och upprördt, med skummande hvita vågor. Det var ju där utifrån hon en gång skulle få se sin farkost komma med ynglingen, som skulle hämta henne ut på resan till obekanta mål, resan genom lifvet, det underbara, lockande. Gösta? Ack nej, inte han. Han var ju hennes lekkamrat, hennes kära bror, som hon känt så länge hon kunde minnas. Nej, "fjärran från, skall den yngling komma", sade hon halfhögt och spratt till, då hon i detsamma hörde någon röra sig i närheten. Hon vände sig om och såg en ung man komma ridande i sakta traf. Nu var han alldeles bredvid henne. Han hoppade af hästen och kom fram till henne. Hans min förrådde ingen öfverraskning, tvärtom tycktes han finna det helt naturligt att se henne här. Hon däremot var både öfverraskad och förlägen, hade svårt att finna lämpliga ord.

"Ni här, kandidat Bering?" fick hon ändtligen fram och räckte honom sin hand. "Hvar kommer ni ifrån?"

"Från H——— nu närmast, jag har varit ute på en botanisk exkursion. Som ni vet, eller rättare, som ni förmodligen inte vet, ni känner mig ju ej mycket, är botaniken mitt hufvudämne. Jag visste att här i närheten skulle finnas en mycket rar blomma, jag beslöt att ge mig ut och söka efter den och —

"Nå, fann ni den?

"Jag har funnit den," svarade han helt kort, men de stora, blåa ögonen blixtrade af en nästan triumferande glädje.

"Skall ni nu också pressa den stackars blomman?"

"Ja, vid mitt hjärta."

"Det måtte vara en alldeles ny metod," försökte hon skämta. "Lika ny som att göra botaniska exkursioner till häst."

Han blef mörkröd i ansiktet, stod tyst en stund, så utbröt han: "Fröken Anna, det är nu ett helt år, ja mera, sedan jag träffade er inne i Lund, Sedan dess har ni ständigt varit i mina tankar. Otaliga gånger har jag under ferierna ridit den långa vägen hit ner, i hopp att få uppfånga en skymt af er, men alltid förgäfves. I dag visste jag att jag skulle lyckas, en aning sade mig det, jag vet ej hvarför. Han tystnade ett ögonblick, fortsatte så: "Jag vet ej, om jag vågar säga ut allt hvad jag under hela denna tid tänkt och hoppats. Ni vet ju så litet om mig, men jag vet att den blomma jag så ifrigt sökt efter, henne har jag nu funnit. Vågar jag väl tro, att det är för mig hon blommar?"

Anna såg ned framför sig, slutligen höjde hon sina blåa ögon mot honom, de stodo alldeles fulla af tårar. Så räckte hon honom handen och sade enkelt: "Ja, Sven, det vet du nog."

Han fattade båda hennes händer, hela hans varelse skälfde af rörelse.

"Tack," sade han endast. Sedan fortsatte han: "Några ord finner jag ej. Du kan ej ana hur det känns att med ens — —" han såg henne djupt in i ögonen — veta dig vara min, du vill alltså hålla

Porträtt till dagskrönikan.

Elisabeth Thorman.

En af de mera framstående ledande krafterna inom vår textila konstslöjd fröken Elisabeth Thorman fyller d. 31 aug. 50 år. Efter att några år ha verkat som skollärarinna öfvergick fröken Thorman till det arbetsfält, till hvilket hon kände allt större dragningskraft, och anställdes 1904 hos föreningen Handarbetets Vänner. Med ett stipendium särskildt för att studera spetsar, gjorde hon utländska resor bl. a. i Italien, och efter återkomsten till hemlandet blef hon först lärarinna vid föreningens skola och därefter föreståndarinna för dess högre kurs för lärarinnor. Fröken Thorman har äfven under en del år skött posten som föreningens sekreterare.

Vid den konstnärliga afdelningen af Handarbetets Vänners och Hulda Lundins Högre Slöjdseminarium synes fröken Thorman ha nått det område, som allramest ligger för hennes skaplynne. Hon sköter där föreläsningarna i såväl Allmän konsthistoria som Textil konsthistoria. Själf djupt intresserad af sitt ämne förstår hon att elda sina elever till fullkomlig hänförelse för detsamma. Äfven vid S:ta Birgittaskolans undervisningskurs håller fröken Thorman konsthistoriska föreläsningar

När tidskriften "Konst" startades, var fröken Thorman under ett par års tid medredaktör däri, och i pressen har hon ofta framträdt med artiklar, särskildt sådana som röra hennes älsklingsämne, spetsar.

Energisk och initiativrik som fröken Thorman är har hon äfven genom flitiga forskningar på landsbygden särskildt i Upplands län sökt tillvaratagа och använda resterna af vår gamla hemslöjd.

*

Den 20 augusti afled i Stockholm fru Rosa Sundin, en af förgångskvinnorna hos oss för ett särskildt kvinnligt yrke, hårfrisörskans. Redan 1883 började fru Sundin i en liten lokal på Söder, men då kundkretsen blef allt större, flyttade hon till den mycket kända damfrisérsalongen i Drottninggatan 65. Här utvidgades alltmer verksamheten enligt nyare tiders fordringar, championering efter senaste metoder, manicure och ansiktsvård, och fru Sundin var alltid efter noggranna studier i utlandet en af de första, som införde de modärna detaljerna till nytta för sin trogna och tacksamma kundkrets. Äfven i fråga om postischer enligt de växlande formerna förstod fru Sundin att, alltid vaken och initiativrik, leda arbetet förstklassigt och kontinentalt. Utom af sina närmaste sörjes fru Sundin af en stor vänkrets och en tillgifven personal.

Rosa Sundin.

Gustave Thalberg.

Den kände impressarion Gustave Thalberg afled d. 23 aug. i Stockholm till följd af en hjärtåkomma. Gustave Thalberg kom 1874 som student till Uppsala och bedref studier vid olika fakulteter, men kände sig alltmer dragas åt tonkonsten. Han var en af studentkårens mera framstående sångare och solist i O. D.

Efter ett par år öfvergaf Gustave Thalberg Uppsala och öppnade en konsertbyrå i Stockholm. Han slog nu in på impressarieverksamheten och företog för denna många resor i Europa och Amerika. Liflig och handlingskraftig, begåfvad med god blick och godt omdöme, blef han snart mycket känd på sitt område.

Thalberg uppträdde också som skriftställare, lästes icke sällan i den svenska dagspressen, och Idun har vid flera tillfällen framfört alster af hans penna. Från sin rika erfarenhet bland konstnärsfolk har han samlat minnena i en del volymer: "Bland stjärnor", "Artistprofiler och impressariehistorier" m. fl. Hans älskvärda väsen hade skaffat honom en talrik vänkrets.

---

af mig mycket, mycket, som jag håller af dig? Och du vill ha tålamod att vänta tills jag blir färdig? Ännu är jag det ej. Till hösten eller kanske till våren hoppas jag ha min examen klar och då kommer jag åter för att hos dina föräldrar anhålla om din hand. Och sedan — ja, vi äro ju båda mycket unga, hela lifvet ligger framför oss och lyckan skola vi tillsammans fånga.

Hvad han var vacker och manlig och tillika så förtroendeingifvande, så enkel och naturlig. Det var liksom så ljust omkring honom, han strålade af ungdom och hälsa och glädje. Villigt lade Anna sin hand i hans och så gingo de sakta bredvid hvarandra, talande i afbrutna ord om det nya, underbara som så plötsligt brutit in öfver deras lif.

Slutligen, då hon följt honom ett långt stycke, sade han: "Nu vågar jag ej uppehålla dig längre. Dina föräldrar undra kanske hvart du tagit vägen, och jag vill ej, du skall ha ledsamheter för min skull."

"Sven, ska vi ej få se hvarandra på hela denna tid? Det vore förfärligt."

"Ajo, visst få vi se hvarandra. Du kommer väl någon gång till Lund, och tillfällen skola vi alltid finna. Jag skall nog laga, att jag får se dig, på ett eller annat sätt, och vi veta ju att framtiden är vår. Fäll blott aldrig modet, jag vill att du skall vara glad och lycklig, och leka din ungdoms fagra lek, som hittills.

Trots de modiga orden hade han mycket svårt att skiljas från henne, det var som ville hans hand aldrig släppa hennes. Men till slut tog han ett raskt beslut och svingade sig upp i sadeln. "Lef väl, min egen Anna, snart kommer jag åter. Du anar ej hur jag skall sträfva för att göra vår väntan så kort som möjligt. Tiden går fort, och våra tankar äro snabba och fria, de kunna alltid få mötas." Så lyfte han på hatten, gaf hästen sporrarne och red bort.

Så länge hon kunde se en skymt af honom stod hon alldeles stilla och följde den mörka silhuetten, som aftecknade sig tydligt och skarpt mot den hvita sanden. Så bra han red och hvad han såg ståtlig ut, blond och kraftig, en slättens värdige son. Nu syntes han ej mera, och med en suck vände hon sig om och vandrade hemåt, än med snabba steg, än sakta och dröjande. Hon försökte reda upp sina tankar. Hvad hade händt? Hur kunde så med ens hela lifvet förändras? Var hon väl densamma som för några korta ögonblick sedan dansat vägen fram, utan en aning om hvad som väntade henne? Sven — — ja, hon visste ju att hon tyckt om honom ända sedan hon första gången träffade honom i Lund på den där balen, då han dansat så mycket med henne och talat om så många saker. Liksom forskande hade han sökt utröna hennes tankar om än det ena, än det andra. Säkert hade han funnit henne mycket barnslig, hon hade just aldrig besvärat sig med att tänka så fasligt mycket. Tänk, att han ändå kunnat fästa sig vid henne genast från första början, som han sagt, det var ofattligt. Och hon visste nu också, att det alltid varit hans bild som omedvetet trängt sig fram vid hennes obestämda framtidsdrömmar.

Nu var hon hemma. Hur skulle hon bära sig åt, så att ej alla genast skulle se att något underbart händt, att den stora lyckan hade kommit till henne, plötsligt, oväntadt, oförtjänt? Hon fann sin far nere i trädgården, midt i ett stort rosenkvarter, i färd med att skära bort de vissna blommorna. Hela trädgården doftade rosor, solen sken varm, fåglarne kvittrade.

"Pappa, lilla pappa, har du någonsin sett en sådan härlig dag? Det är som om man ville ta hela världen i famn, först och främst dig," och hon slog armarna om hans hals.

"Hva' nu, hva' står på med dig, hvar har du varit?" frågade fadern och betraktade henne undrande. Hon var sig ju inte alls lik i dag.

"Jag har varit östanom solen och västanom månen, hvarken mer eller mindre," och därmed var hon borta, lämnande den förbryllade doktorn att i ensamheten fundera öfver detta sfinxlika yttrande. "Gud signe barnet, hvad går åt henne?" muttrade han betänksamt. "Nå, det lönar sig ej att att grunda öfver, det ger sig väl med tiden." Och därmed tog han åter itu med sina rosor.

Mänskorna.

OCH MÄNSKORNA KOM JAG NÄRA,
i vacker människogodhet
de räckte mig brodershanden,
som var jag som en af dem.
Och likväl med hårda händer
i främlingskyla de grepo
om hjärtats blödande rötter
och stötte med knogens ben
i nervernas brustna sår
och visste ej hvad de gjorde.

STEFAN JOHANSSON.

Dalarnes Fredsförening har i Falun anordnat ett beklädnadslotteri i afsikt att skaffa medel till inköp af beklädnadsutrustningar och kokvagnar för landstormen. Högsta vinsten består af en egendom i Sör Hesse, Stora Tuna socken, till ett värde af 15,000 kronor. Man kan också förvärfva sig ett eget hem i Dalom, värderadt till kronor 10,000, eller åtminstone fullständigt möblemang till tre rum och kök, för att nu endast nämna de mest värdefulla vinsterna. Vi hänvisa för öfrigt till annons i dagens nummer.

Sveriges för

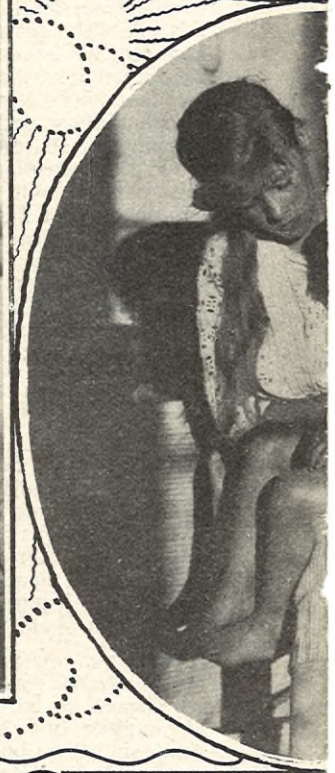

1. Vid hafsstranden. 2. Hem från blomsterplockningen. 3. I solbaracken. 4. "Lasse, Lasse liten". 5. På klipporna vid Gislinge. 6. En liten mam-

VID ÅLANDS HAF, där vågorna komma ända från Finland ligger Gislinge med flata hafsslipade klipphällar, skyddade dälder, där grönskan hopats och trängts samman, och frisk saltmättad luft. Ett idealiskt ställe är denna skärgårdsö, för den solkoloni, som på Svenska Dagbladets försorg under öfverinseende af doktor W. Gårdlund upprättades där i juni i år. Sveri-

sta solkoloni.

2

3

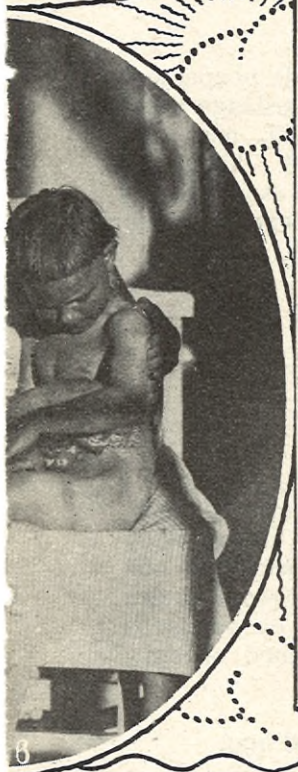

6

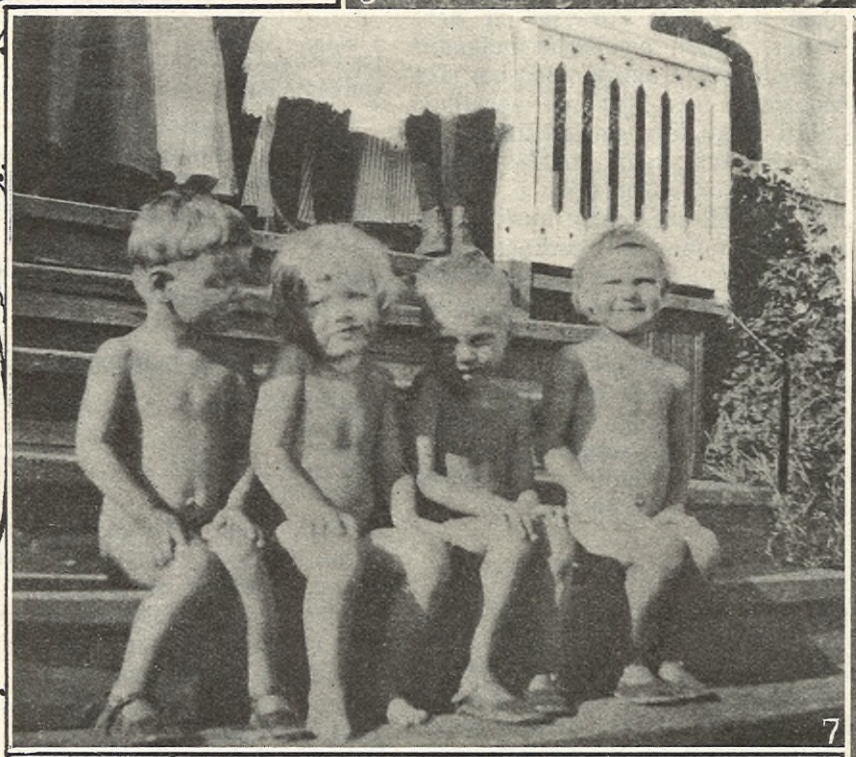

7

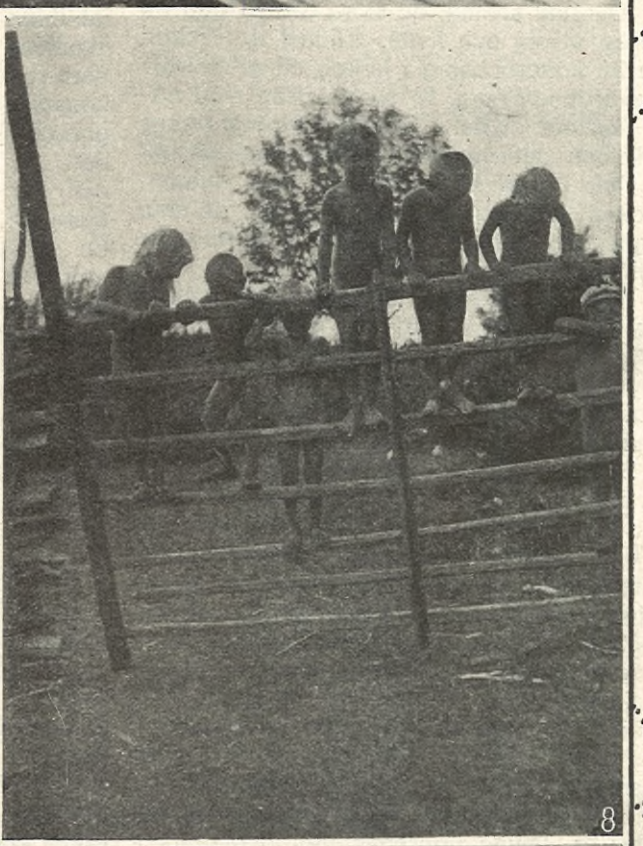

8

10

ma. 7. De yngsta vänta på mjölkmuggarna. 8. Räckgymnastik på grinden. 9. Sagostunden. 10. Fliten blomstrar i soltältet. 11. Husliga bestyr.

ges första solkoloni reder sig nu till uppbrott efter en i allo välsignelsebringande verksamhet. Trettiofem fattiga klena barn mellan tre och femton år ha vårdats härute, stekts bruna af solen, fått uppfriskande hafsbad, behandlats med bestrålning under noggrann öfvervakning och njutit en god och närande kost. Syster Agnes Ebbinghaus och fröken Greta Elert ha närmast haft hand om

11

småttingarna, och ett tacksamt om än ansträngande värf har det varit. Medel till kolonien ha insamlats genom Svenska Dagbladet, där det kända märket Gerfred Mark vältaligt vädjat till allmänheten om hjälp.

För dessa trettiofem klena barn, de flesta flickor, men äfven några gossar under fem år, står denna sommar på Gislinge som en saga. För många betyder den deras första steg på vägen till hälsa, till en gladare och lyckligare tillvaro. Deras dagar ha förflutit lugnt och sorgfritt. Väckning mellan åtta och nio på morgonen, så bädda och städa de stora flickorna innan vällingen serveras. Efter denna går hela skaran till solgalleriet, där barnen skola ligga och sola sig. Hela kroppen och framför allt de sjuka kroppsdelarna utsättas nu för direkt bestrålning, hvilket noga öfvervakas af Syster. Alla de stora flickorna ha hvar sitt lilla "barn", som de med rörande ömhet ta hand om, och de små ha lärt sig att vid hvarje litet missöde vända sig till sin "mamma". Efter solbehandlingen ta "mammorna" sina barn vid handen och marschera ned till badstället, den härligaste fina sandstrand med finpolerade solvarma klippor i närheten. Sen är det middag och stillhet i en och en half timme. De små somna, de stora äro ålagda att sträcka ut sig och hvila. Endast de flickor, som ha handräckning i köket, ett eftersträfvansvärdt uppdrag, få slippa ifrån med något kortare hvila. Klockan fyra serveras mjölk och smörgås eller pudding och så blir det lek i soltältet, gifvetvis utan kläder. Klockan sju få alla gröt och mjölk, de små läggas, men deras "mammor" få vara uppe en timme till som stort folk. Så går en vanlig dag på Gislinge, men det gifs många tillfällen till omväxling för uppfinningsrika ungdomar och flera barnpjäser ha uppförts och gjort mycken lycka.

Initiativet med solkolonien har uppmärksammats dels från Norge, där man anser, att Sverige i detta som i mycket annat är "en hästlängd före", men nu vill Norge komma som god andra, dels från Sundsvall, där en dylik koloni upprättats. Kostnaden för anläggningen är ringa och hvad de klena fattiga barnen vinna i hälsa genom solbehandling kan icke uppskattas i pengar. Solen ger hälsa i bokstaflig mening, därom bär kolonien vid Gislinge ett märkligt vittnesbörd. Till nästa år kommer troligen Barnens ö att inrätta en solkoloni för en del af de små kolonisterna. Hvarför skulle för öfrigt icke detta försök, som slagit väl ut, till nästa år kunna upprepas litet hvarstans i vårt land, åtminstone i närheten af större industrisamhällen?

Salader.

För Idun af **GERTRUD NORDEN.**

(Forts. o. slut fr. n:r 35.)

Rödbetsalad.

STEK BETORNA OCH EN RÖDLÖK I ugnen, tills de äro mjuka, skala betorna, skär dem i skifvor, finhacka löken, blanda, och häll öfver med gräddredning (B.)

Salad af rödbetor, selleri och potatis.

Tag lika stora mängder af kokta betor, kall kokt potatis och kall, kokt sellerirot, blanda med gräddredning (B.)

Rödbetsalad med pepparot.

Förfar som under Rödbetsalad beskrifvet och tillsätt ytterligare rikligt med rifven pepparrot och en hackad ättiksgurka till blandningen. Servera med fransk redning (A.)

Tomatsallad.

Tomaten är en af de grönsaker, som bäst lämpar sig för salader af olika slag. Dess smak harmonierar utmärkt med alla sorters grönsalad, i synnerhet hufvudsalad, och nästan hvilken saladsredning som helst. Hvem som helst med litet omdöme bör därför kunna sätta ihop goda salader af tomater och öfriga lämpliga ingredienser, som finnas att tillgå. Försök t. ex. att blanda med kvarlefvor af ris, kall fisk och hårdkokta ägg, med makaroni, med selleri och potatis, eller servera helt enkelt enbart med en nypa hackad gräslök och persilja och en kokt redning (C. eller D.)

Innan tomater användes till salad böra de skållas och skalas, klyfvas och urkärnas.

Gurksalad.

Det finns många personer, som hysa ett djupt misstroende till gurkan såsom källan till digestiva besvärligheter. Felet ligger emellertid icke så mycket hos gurkan själf, som i sättet att anrätta den. Förr i världen inbillade man sig kunna "pressa" ur dess skadliga safter, hvilket emellertid befunnits vara ren vidskepelse. Å andra sidan har man kommit underfund med, att om anrättade gurkor få stå i ättika från en dag till en annan, så b l i de småningom ohälsosamma, och har man därför råkat göra i ordning mera än som går åt, bör resten kastas bort. En annan vanlig orsak till gurkans hårdsmältheit är seden att anrätta den med olja. Beredes gurkan blott med ättika och vatten, eller ännu hellre citronsaft och vatten, så är den icke särskildt hårdsmält.

Gurkorna skalas, klyfvas på längden och u r k ä r n a s, skäras i tunna skifvor, beströs med salt och peppar och läggas i nyss anförda blandning (proportion: efter tycke). Garnera med litet hackad persilja.

Amerikansk gurksalad med Grape-fruit.

Grapefruiten — en Citrus-art, mellanting mellan citron och apelsin, fast mycket större — har på sistone börjat få fotfäste i Sverige, hvarför beskrifningen på denna delikata amerikanska favoritsalad icke saknar berättigande.

Grapefruiten klyfves. Med en skarp sax bortklippes kärnpartiet och med en knif lösgöres köttet i de olika sektionerna från hinnorna. (Detta förfarande öfverensstämmer med det öfliga vid fruktens servering, endast att i detta fall midten uttages litet mera än eljest.) Fyll nu midten med hackad gurka, som förut legat i kallt saltvatten. Servera med fransk redning (A.)

Salad af ostmassa ("Cottagecheese" *)

"Cottagecheese" spelar en stor roll i amerikanska salader. Den kombineras antingen med grönsalad eller med frukt. Har man icke pröfvat en sådan anrättning, kan den nog förefalla ganska egendomlig, men en enda afsmakning torde vara nog för att öfvertyga de flesta om, hur ypperlig just detta slags sammansättning i själfva verket är. En af de bästa salader jag någonsin ätit, blef jag bjuden på af en liten nygift fru, som med berättigad stolthet framhöll, att den var hennes eget påhitt. Hon hade köpt litet grönpeppar (den ser ut som stora bönor), tagit ur kärnorna och fyllt "bönorna" med en blandning af ostmassa, grädde, peppar, salt och hackade valnötter. Därefter skar hon pepparen i rätt tjocka skifvor, lade upp den på blad af hufvudsalad, och serverade med majonnäs.

Enkel salad af ostmassa.

½ kg. ostmassa
2 msk. finhackad gräslök
2 msk. finhackad persilja
1 tsk. salt
5 fyllda oliver eller litet rödt gelé
Saladsblad
Redning.

Blanda ostmassan med grädde, peppar och och salt, tillsätt gräslök och persilja, gör små bullar af blandningen, lägg dessa på saladsblad, garnera med olivskifvor eller gelé och servera med hvilken redning som föredrages.

Salad af ostmassa med selleri.

1 knippa selleri
Litet ostmassa
Hufvudsallad.

Blanda ostmassan med grädde, peppar och salt. Skär selleristjälkarne i tumslånga bitar, fyll urgröpningen i hvarje stjälk med ostblandningen och gör ytan slät. Lägg upp vackert på saladsblad (på små assietter) och lägg en sked redning af hvilket slag som föredrages vid sidan.

Salad af ostmassa med äpple.

Äpplen (syrliga)
Ostmassa.
Krasse
Gräddmajonnäs (F.)
Fyllda oliver.

Skala och urkärna frukten, skär den i tunna skifvor. Nyp krassebladen af stjälkarne. Garnera en skål med krasse, ilägg äppleskifvorna, fuktade med majonnäs och strö ytterligare krasse öfver. Pressa ut den smaksatta ostmassan genom en purépress öfver krassen och garnera med oliverna, skurna i ringar.

Salad af ostmassa med ägg.

Ostmassa
Hårdkokta ägg
Det inre af några salladshufvuden
Fransk redning A. (med litet paprika).

Lägg saladsbladen på småtallrikar i en ring med stjälken inåt, samt midt på tallriken en bulle af smaksatt ostmassa. Garnera med hårdkokta ägg och häll öfver redningen, smaksatt med paprika.

3. Fruktsalader.

Dessa salader serveras som särskild rätt antingen omedelbart före efterrätten (som då gifvetvis icke bör vara snarlik) eller som efterrätt till lunch eller hvardagsmiddag.

Äpplesalad med nötter.

1 tek.. finhackadt äpple
1 tek. finhackad selleristjälk
¾ tek. finhackade valnötter
Innerblad af hufvudsalad
Ett rött äpple som garnityr
Kokt redning (C.)

Blanda äpple, selleri och nötter med redningen. Kläd en glasskål med saladsblad, lägg upp blandningen i midten och garnera med "månar" af det röda äpplet. E l l e r: lägg

---

* "Cottage-cheese" (eng. = "Torpar-ost") beredes af ostmysjan i sur mjölk. Sedan mjölken börjat surna häller man upp den i en skål, som ställes öfver en kastrull med kokande vatten. Där får den stå, tills mjölken blifvit het — ej längre — och ostämne och vassla delat sig. Häll nu i fint durkslag, så att vasslan afrinner, och när ostämnet svalnat så pass att det kan handteras, lägges det i gasduk, och kramas ur. Smaksätt efter tycke, medan osten ännu är varm. Salta, peppra och tillsätt litet tjock grädde för att ge massan lämplig konsistens.

helt enkelt upp på saladsblad på småassietter.

Äpplesalad med russin.

1 tek. urkärnade russin
2 tek. hackadt äpple
Några klickar ostmassa (se 2)
Litet rödt vinbärsgelé
Citronsaft
Hufvudsalad
Gräddmajonnäs (F.)

Blanda äpplena och russinen med litet citronsaft. Lägg upp saladsblad i en skål eller på småassietter och därofvanpå klickar af fruktmassan, öfvergjuten med majonnäs. Öfverst små kulor af ostmassa, garnera med vinbärsgelé och servera.

Salad af äpple med drufvor.

½ kg. drufvor
4 äpplen
1 knippa selleristjälkar
Kokt redning (C.)

Skala och urkärna äpplena, skär dem i tärningar. Skala och urkärna drufvorna, tvätta och finskär mycket skör selleri, blanda det hela med redningen och servera på saladsblad.

Äpplesalad med bananer.

3 bananer
4 syrliga äpplen
Kokt redning (C.) eller gräddmajonnäs (F.)
Hufvudsalad.

Skala och skifva frukten, blanda med redningen och servera på saladsblad.

Körsbärssalad.

½ kg. stora, fasta körsbär (bigarråer)
Litet sötmandel eller hasselnötter
Det inre af hufvudsallad
Kokt redning (C. eller D.) eller gräddmajonnäs (F.)

Körsbären urkärnas. Mandeln skållas och skäres, medan den ännu är varm, i 4 bitar. Dessa bitar instoppas i körsbären. Servera på småassietter. Lägg upp bären på saladsblad, och lägg en msk. af redningen bredvid.

Om hasselnötter begagnas, kunna de utan vidare instoppas i bären.

Persikosalad med ostmassa.

Färska eller inlagda persikor
Ostmassa (se 2)
Finhackade valnötter
Körsbär
Saladsblad.
Kokt redning (C. eller D.)

Arbeta ostmassan med grädde tills den blir helt len, salta och iblanda valnötterna. Fyll de halfva fruktterna med denna blandning och lägg ett körsbär öfverst. Servera på saladsblad med en sked redning bredvid.

Salad af fyllda katrinplommon.

Katrinplommon
Ostmassa (se 2)
Hackade nötter
Hufvudsalad
Kokt redning (C. eller D.) eller gräddmajonäs (F.)

Skölj plommonen och låt dem ligga i vatten öfver natten. Koka upp dem, låt dem väl afrinna och torka. Blanda ostmassan med nötter och salta efter smak. Öppna plommonen, tag bort kärnan och stoppa in en rätt stor klick af ostblandningen i stället. Låt öppningen kvarstå, så att fyllningen synes. Servera på saladsblad och lägg en msk. redning bredvid på hvarje assiett.

Ananassalad.

Inlagd ananas
Innerblad af hufvudsalad
Körsbär
Kokt redning (C.)

Lägg upp saladsbladen på småassietter, däröfver en skifva ananas, garnera med körsbär och häll en dryg msk. redning vid sidan.

Ananassalad med bananer ("Festljus".)

är en mycket dekorativ och festlig salad, som passar utmärkt till afslutning på en lunch eller supé.

Inlagd ananas
Körsbär
Saladsblad
Bananer
Kokosflingor
Kokt redning (C.) eller gräddmajonnäs (F.)

På hvarje assiett upplägges ett stort, krasigt saladsblad. På detta placeras en rund ananasskifva och en skalad banan ställes på ända i skifvans midtelhål. På bananens öfverända lägges ett körsbär med en instucken kokosflinga ("veken".) Dryp litet redning nedefter bananen ("smält vax") och lägg dessutom en msk. redning bredvid "ljuset" på saladsbladet.

4. Kött och fiskssalader.

Det torde vara självfallet, att dessa salader aldrig serveras som garnityr till andra rätter, utan själfva utgöra en rätt vid enklare måltider. De erbjuda husmodern ett utmärkt tillfälle att använda kvarlefvor. Här som ifråga om blandade grönsalader bör hon äfven lita på sin egen uppfinningsrikedom, och icke känna sig bunden af receptens bokstaf.

Salad af oxkött
Salad af fårkött

Se artikeln "Köttet dagen efter", Idun n:r 20.

Enkel höns- eller köttsalad.

2 tek. kallt kött i tärningar (höns- eller annat)
2 „ finskuren selleri
1 msk. „ gräslök
1 „ „ persilja
Peppar och salt efter smak
Majonnäs
Garnering af ägg (eller oliver) och innerblad af hufvudsallad.

Blanda ingredienserna först med hvarandra, sedan med majonnäsen. Lägg upp på saladsblad och garnera med skifvor af hårdkokt ägg, eller med oliver.

Finare hönssalad.

Tärningar af kallt höns- (kalkon- etc.) kött
Kapris och oliver
Anjovisfileter och hårdkokt ägg
Saladsblad
Majonnäs

Hönset befrias från ben och skinn, och skäres i tärningar, blandas med redning och litet kapris och oliver.

Lägg nätt upp på saladsblad och garnera med ägg, oliver, anjovisfilet o. dyl. efter tycke.

Salad af kött och vinterrötter

gör man af öfverblifna rötter, ju flera sorter desto bättre. Skär rötterna i lämpliga bitar, blanda dem med litet fransk redning (A.) och marinera ½ tim. Skär litet öfverblifvet, mört kött i småtärningar och marinera det likaledes i fransk redning.

De båda ingredienserna blandas icke förrän omedelbart innan de skola serveras. Tillsätt litet starkt kryddad majonnäs (E.) och servera med garnityr af krasse eller hufvudsalad.

Enkel fisksalad.

Fiskrester, skurna i tärningar
Morötter, skurna i tärningar
Rödbetor, skurna i tärningar
Selleri, skurna i tärningar
Ättikgurka, skuren i bitar
Gräddmajonnäs (F.)
Hackad dill
„ persilja
Hårdkokt ägg.

Blanda i proportioner efter tycke och garnera med ägg och hackad dill och persilja.

Finare fisksalad.

1 tek. småskuret fiskkött
1 tek. kallt ris
1 tek. finskuren selleri
1 msk. finskuren gräslök
2 msk. finskuren persilja
Grönpeppar eller oliver
1 tek. majonnäs.
Hufvudsalad eller krasse.

Blanda fisk, ris och selleri med hälften af majonnäsen. Lägg upp på saladsblad, häll resten af majonnäsen öfver och garnera med oliver eller grönpeppar, persilja och gräslök.

Från Iduns läsekrets.

FRÅN EN GAMMAL VÄN TILL IDUN ha vi haft nöjet mottaga följande om djupt deltagande vittnande dikt, tillägnad Iduns forne värderade redaktör, Johan Nordling, med anledning af den gripande dikt af redaktör N., som vi i ett af våra föregående nummer offentliggjorde.

Till Johan Nordling.

"Det mörknar omkring mig" — i lifvets höst,
så ljuder det sorgliga budskap, oss når.
Hur skänka Dig lisa, hur gifva Dig tröst?
Hur lindra de kval, mot hvilka Du går?

Jag kallar de sorger, som lifvet oss skänker,
ett öde, en slump — den bittraste kalk.
Jag grubblar och grubblar, jag tänker och tänker,
jag spejar och spanar som himmelens falk.

Att söka, att spåra — ett stoftgrand till tröst,
när allt synes grusas och brista i sär,
när icke Du kan vid din älskades bröst
ens hviska en hviskning: "D u är dock mig när."

De gåtfulla vägar, som mänskan skall gå,
ej tydas här nere af tidernas barn.
Vi lefva, vi äflas, vi kifvas, hur så?
Ett stoftgrand vi äro — ett vågornas flarn.

Att lefva, att tjusas, säg är det dock allt?
Jag frågat och frågar — men finner ej svar.
A l l t, lifvet oss skänker, till sist varder kallt.
"Det mörknar omkring mig" och — i n t e t är kvar.

*

Du, broder och syster, som gångar på vägen,
som leder till Döden och allas vår graf,
Säg, har Du väl hört en österländsk sägen,
om Herren, som tog, och Kalifen, som gaf?

Kalifen af Bagdad — den mäktige — hade två söner,
han smekte dem ofta, de voro hans allt,
han läste till Allfadern altarets böner.
Att vårda dem väl, var det bud, han befallt.

En dag for han bort, men i stället till gäst,
i hans hem med de guldprydda salar,
kom Döden på löddrig och svartnande häst.
"Gif åter, gif åter, mitt lån," så Han talar.

Kalifen väl dröjde, så åter han kom.
Han sökte bland salarnes guld och gemaken,
han gick och han spanade, vände så om,
och lyddes bland blommornas prakt uppå taken.

Då intet han fann, med sorg uti sinnet
det föll honom in — ett rum var ju glömdt.
Ej kunde väl där — nu svek honom minnet —
man finna hans allt, förhända väl gömdt?

Han sökte, men fann — blott ett altare stenhårdt och kallt,
med en bild utaf Honom, som lånet tog åter.
Säg, var väl då detta den Mäktiges allt?
Till I n t e t är vorden hans glädje — han gråter.

Så böjer han sorgsen till jorden sig neder
"Ske, Herre, Din vilja, Du är mig dock när."
"I lyckan som sorgen" — så sakta han beder —
"är intet på jorden, allena D u är."

Med djupt deltagande och förhoppning om tillfrisknande från en tacksam Idunläsare.

G. H.

FRÅGOR

ENHVAR LÄSARE AF IDUN AGER rätt att i denna afdelning framställa förfrågningar rörande husliga eller andra angelägenheter till besvarande af läsekretsen. Dock förbehåller sig redaktionen oinskränkt befogenhet att utesluta de frågor, hvilka anses sakna mera allmänt intresse. Hvarje publicerad fråga kommer att besvaras, och utbetalas för det bästa svaret, å någon af här nedan införda frågor, som insändas till redaktionen senast 6 dagar efter detta nummers dato ett pris af 10 kronor.

N:r 278. Jag har en 2-årig flicka, som helt plötsligt börjat stamma. Vissa dagar kan hon knappt få fram ett enda korrekt ord, dessemellan talar hon ganska bra. Kan man göra något för att motarbeta stamningen, eller kan man hoppas, att det med tiden går öfver af sig själv?

Lillans bekymrade mamma.

N:r 279. Huru ställer sig hustrus rättighet vis à vis förmögenhet, då hon endast medfört s. k. utstyrsel och några enstaka möbler till boet?

Mångårig prenumerant.

N:r 280. Genom att bo i ett illa ombonadt skolhus på landet, har jag ådragit mig en svår förkylning och ännu värre — astma. Har hos läkare fått medicin härför, men utan resultat. Är astma, hvilket jag hört, en obotlig sjukdom? Eller finns det något medel mot densamma?

Förtviflad.

N:r 281. Vi hafva tagit en liten flicka, och ämnar adoptera henne. Hvad har man därvid att iakttaga? Vi ha icke några barn själfva, och hvad vi äga, hafva vi förvärft ej ärft. Huru skola vi kunna ge henne vårt namn och eventuellt blifvande arf.

25 årig prenumerant af Idun.

N:r 282. Jag har en liten 9-årig gosse som lider at den så kallade danssjukan. I fyra år har han nu haft denna sjukdom med större eller mindre mellanrum. Sjukdomen yttrar sig i ryckningar i skuldrorna, ögonen och vridningar på hufvudet, aldrig i själfva händerna. Aptiten är mycket dålig men sömnen god. Vi ha försökt mediciner men med ringa framgång. Vi bo vid kusten och undrar jag om luften kanske är för stark. Tacksam för råd från någon som sett denna sjukdom botas är

En bekymrad moder.

N:r 283. Finnes något botande medel mot brist på magsaft! Dricker utspädd saltsyra till maten men det är ju endast till för att underlätta matsmältningen.

En bedröfvad.

N:r 284. Hvad fordras för att bli bostadsinspektris? Är det blott unga kvinnor som anlagas? Är en sådan syssla mycket ansträngande? Kan man lefva på den lön den inbringar? Är intresserad af arbetet.

N:r 285. Är en ung man, som af sin mor ärft hämophili (som ju ej går i arf från far till barn) förhindrad ingå äktenskap. Är i nya äktenskapslagen uppräknat namn på de sjukdomar vid vilka äktenskap är förbjudet? Tacksam för tillförlitligt svar är »Förtvivlad.

N:r 286. Har hört, att det i Stockholm gifves aftonkurser för dem, som önska taga realskoleexamen, men af sitt dagliga arbete äro hänvisade till eftermiddags- och kvällsstudier. Finnes månne några dylika aftonkurser med studentexamen som mål? frågar

En fattig framåtsträfvande.

N:r 287. Vet någon af Iduns läsare reda på om det finnes något hem eller anstalt där en liten klent begåfvad fattig 6-årig gosse kan erhålla kärlekstull, god vård och där han blefve utvecklad till kropp och själ. Han är normal men sent utvecklad. Mor själf kan ej ägna sig åt sin lilla gosse och har ej heller förmåga eller kunskaper därtill och pängar saknas också.

Illa ute.

N:r 288. Hvad skall jag taga mig till för att förtjäna mitt bröd? Har i 10 år haft plats som husföreståndarinna, men har nu i 2 år varit utan. Är förtviflad. Har annonserat 10 à 12 gg., hvarje annons jag ser svarar jag på. Rådfrågat alla vänner. Allt utan resultat. Är i medelåldern, fattig. Har tillfälligt hem hos släktingar som ej behöfva mig och anse mig ett påhäng. Äger goda rek. och ref. från föregående platser, musikalisk, kunnig i litet af hvarje. Har dock ej någon utpräglad fallenhet för annat än det husliga. Är ej vidare stark, eljes skulle jag långt före detta tagit en hushållerske- eller jungfruplats.

Hemlös.

N:r 289. Vore tacksam för recept till gammaldags enbärssirap, helst så fort som möjligt.

Mor Susanna.

N:r 290. Finnes någon person eller fabrik som tillverkar vaxljus? kan man få sådana stöpta eller tillbyta sig mot vax?

Anna.

N:r 291. Huru skall man på bästa sätt tillgodogöra sig årets rika rönnbärsskörd? Skall man helt simpelt låta den förfaras?

Anna.

N:r 292. Blifvande fil. mag. och i saknad af sakkunniga bekanta ber jag om svar på följande frågor:

1) När, hur och hos hvilka myndigheter sökes profårstjänstgöring och kan dylik erhållas utan undervisningsmeriter?

2) Hur kan man erhålla adjunktsplats eller vikariat vid folkskoleseminarium? Hvar annonseras ledigheter och genom hvilka institutioner går ansökningar?

3) Hur stort understöd kan erhållas genom Cedergrenska stipendiefonden och kan stipendier erhållas äfven för genomgående af profårskurs?

Blifvande seminarieadjunkt.

N:r 293. Hvart skall jag vända mig för att erhålla handarbete att sy i hemmet?

Bildad och fattig.

N:r 294. Jag har en syster som ett års tid varit nervklen, men nu är betydligt bättre. Hela detta år har hon varit i sitt hem, men behöfver nu komma i en ny omgifning, komma ut bland andra människor. Hon orkar nu deltaga i de inom hemmet förekommande lättare göromålen. Har förut haft plats på kontor och äfven gifvit privatlektioner i språk som musik. Hvar skall hon kunna finna ett lämpligt hem där hon kan dels få hvila och tillfälle till någon förströelse, dels äfven något lättare arbete?

Syster.

N:r 295. En ung Stockholmska som gärna vill ha någon sysselsättning 3—4 timmar dagligen på t. m. frågar om någon socialt intresserad ville föreslå, hur jag skulle kunna vara till nytta på något område, där frivillig arbetskraft behöfs.

20 år.

N:r 296. Huru konserverar man mjölk eller grädde?

En prenumerant.

N:r 297. Hur bör jag ordna det bäst för min son (student) som i höst måste fortsätta sina studier i Uppsala (filosofi)? Från hemmet kan han inte få något nämnvärdt understöd och själf har han endast sin lifförsäkring å 10,000 kr. Kan han på denna få ett räntefritt lån i en bank och i så fall i hvilken? Hur många borgensnamn behöfvas. Hans far är själf hårdt skuldsatt, duger hans namn tillsammans med ett bättre? Hur stort lån för ett år i sänder? Tacksam om någon genom Idun ville korrespondera med mig om detta.

Modershjärtat.

N:r 298. Kan någon af Iduns läsarinnor upplysa mig om följande? Hur stort arvode kan jag årligen beräkna från min man om vi skiljas, hans årsinkomst är 15,000 till 17,000 kr. årligen. Jag har ett barn på ett år, som jag får behålla. Han har nämligen varit mig otrogen, och vi har försökt att för barnets skull hålla ihop men hans kärlek till den andra är större än för barnet och mig. Helst skulle jag ej vilja mottaga ett öre af honom, men mitt förra arbete kan jag ej återupptaga utan att lämna ifrån mig mitt barn, hvilket är för omöjligt i min stora sorg. Tacksam för svar till

Genomkämpadt lidande.

N:r 299. Två fattiga fruar från landet ämnar på några dagar bese Stockholm. Skulle någon vilja vara så vänlig och upplysa om hvar vi kunna bo där det ej blir så dyrt.

Fruar från landet.

N:r 300. Skulle inte en duktig Smålandsmora vilja upplysa en Östgötamora om hur en god ostkaka skall lagas?

Östgötamor.

N:r 301. Är intresserad för sjukvård och frågar därför om någon af Iduns läsare eller läsarinnor ville gifva mig någon upplysning om, hvad som fordras för att blifva antagen som sjuksköterskeelev på lasarett, och möjligen till hvilket sådant jag skall vända mig.

»Intresserad.»

N:r 302. Hvad skall jag göra med min lakansväf som möglat då den legat ute för att blekas?

En bekymrad husmor.

SYDSVENSKA KREDIT AKTIEBOLAGET.

Drottninggatan 4,

utfärdar **resekreditiv,** betalbara på de flesta europeiska och utomeuropeiska bankplatser, ombesörjer **telegrafremissor** till in- och utlandet.

Fondafdelning. Notariatafdelning. Kassafack.

55 Kungsgatan **Almedahls Försäljnings-Magasin,** **55 Kungsgatan**

Kontoret 21 66. **GÖTEBORG.** Butiken 11 31.

Damast- och Dräldukstyger. Lakanslärft. Percaler. Bolstervar. Handdukar. Mattgångar. Mangelduk. Badkapptyg. Hvita o. kulörta Bomullstyger m. m.

Rikhaltigt urval af Linne- och Bomullsartiklar.

Levererar fullständiga *Linneuppsättningar* för Hotell, Restaurationer, Sjukhus, Badhus, Ångbåtar och Privathem samt Brudutstyrslar.

Broderier. Spetsar. Färdigsydda damunderkläder, Dag- och nattskjortor, hvita o. kulörta skjortor. m. m.

SVALÖFS

LÖSA KORNFLINGOR

koka på 15—20 minuter, försäljas blott i lös vikt.

NYA
WERMLANDS-TIDNINGEN
Etabl. 1850 Karlstad Etabl. 1850
Rikstelefon namnanrop Länstidningen
Värmlands enda dagliga tidning

GAHNS

ÄKTA ASEPTINTVÅL OCH BORLANOLINTVÅL

cocosoljetvålar i stänger, tillverkas fortfarande och äro af god kvalitet.

KÖKSALMANACK

Redigerad af
ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND
Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

FORSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 2—8 SEPTEMBER 1917.

SÖNDAG. Frukost: Smörgåsbord. Söndagsbiff; mjölk; kaffe eller te. Middag: Tomatpuré; lammkottletter med ärter och blomkål; äppelpyramid med grädde.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord. Stångkorf med potatis; kaffe eller te. Middag: Strömmingsflundror med potatis; majsenakräm med blåbärskompott.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; gröt af kornflingor med mjölk. Sill i kapprock med potatis; kaffe eller te. Middag: Persiljefylld kalfbringa med grönsaker; soppa på fallfrukt.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; gröt med fruktkompott; ägg, kaffe eller te. Middag (vegetarisk): Gratin på blomkål med svampsås och potatis; polentapudding med sylt.

TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; kokt frankfurterkorf med pepparot och potatis; kaffe eller te. Middag: Hvitkålssoppa; plättar med sylt.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; strömmingslåda med potatis; kaffe eller te. Middag: Köttbullar med stufvade turska bönor; saftsoppa med skorpor.

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; uppstekta köttbullar med stekt potatis; kaffe eller te. Middag: Sillpudding med smält smör; risgrynsvälling.

RECEPT:

Söndagsbiff (f. 6 pers.). 1/2 kg. biffkött, salt, peppar, 40 gr. smör, 1 1/2 dcl. grädde, 3/4 lit. kokt potatis, 30 gr. smör eller flottyr till potatisen.

Beredning Köttet torkas med en duk urvriden i hett vatten, skäres i 6 skifvor, hvilka bultas väl och kryddas. En stekpanna upphettas tills den är rykande het, smöret brynes däri, biffarna läggas och stekas hastigt på båda sidor. De uppläggas på varmt fat, grädden hälles i pannan och såsen får ett godt uppkok samt hälles öfver biffarna. Ofvanpå dem lägges den finskurna, stekta potatisen. Serveras mycket varm!

Tomatpuré (f. 6 pers.). 2—3 chalottenlökar, 250 gr. tomater, 40 gr. smör, 3 1/2 msk. mjöl (35 gr.), 1 1/2 lit. buljong, salt, socker, cayenne.

Beredning: Löken skalas, hackas groft och fräses i 1 msk. af smöret. Tomaterna rensas, sköljas skäras i klyftor och få koka tillsammans med löken och 3 dcl. af buljongen med tätt lock omkr. 3/4 tim. Massan passeras. Smör och mjöl fräsas 2 min., purén och resten af buljongen spädes på och soppan får koka under rörning 5 min. Den afsmakas med kryddorna och serveras med stekta brödskifvor.

Äppelpyramid (f. 6 pers.). 150 gr. strösocker, 3 dcl. vatten, 12 goda jämnstora äpplen, 10 gr. sötmandel.

Beredning: Af sockret och vattnet kokas en klar lag, som får kallna. Äpplena sköljas, torkas, skalas och kärnhuset urtages med blecknrör. Äpplena läggas direkt i sockerlagen och få koka, tills de äro lösa och klara, då de upptagas med hålslef och uppläggas i pyramid på geléskål. — Om så önskas fyllas hålen efter kärnhusen med äppel- eller röd vinbärsgelé — Mandeln skållas om så önskas, skäres i fina tärningar, hvilka rostas lätt i ugnen och strös öfver pyramiden. Serveras varm eller kall med vispad grädde. Serveras pyramiden kall, kan den om önskas garneras med vispad grädde.

Gratin på blomkål (f. 6 pers.). 3 medelstora blomkålshufvuden, 1 1/2 lit. vatten, 10 gr. salt.

Hvitsås: 2 msk. smör, (40 gr.), 4 msk. mjöl (40 gr.), 4 dcl. blomkålspad, 2—3 dcl. kokande mjölk, salt, socker, hvitpeppar, 1 äggula.

Till fatet: 2 msk. smör (40 gr.), 2—3 msk. rifven ost, 2 msk. stötta skorpor.

Beredning: Blomkålen rensas. sköljes och får ligga i ättikblan-

FERROL

är det kraftigast aptitgifvande och mest stärkande af alla moderna organiska järnpreparat. Synnerligen lättsmält fördrages det af den ömtåligaste mage. Vid blodbrist och svaghet af största verkan. Dess angenäma smak gör att det med lätthet tages af såväl barn som vuxna.

Tillverkas å
APOTEKET VASENS DROGHANDELS LABORATORIUM, STOCKHOLM.
Originalflaskor om 500 gram, Pris Kronor 3.—
BILLIGT! - Finnes å alla apotek - BILLIGT!

Elegant

kemiskt tvättad o. präsad blir Eder kostym, klänning, kappa eller överrock, om densamma insändes till

Örgryte Kemiska Tvätt- & Färgeri-A.-B. Göteborg.

Lägg i kokboken

eller anslå i köket »Några beprövazde recept för bakning af tårtor m. m. med Gooda-Jästmjöl. Det är de bästa recepten för det finaste jästmjölet.

Burkar à 15, 25 o. 50 öre.

Handelsaktiebolaget Sten Sjögren & Co

PHOSPHO-ENERGON-PILLER

vid allmän svaghet, nervositet, överansträngning och sömnlöshet.

SÄLJES ENDAST I APOTEK
A. B. PHARMACIA, STOCKHOLM
Hemlig recept: PROFESSOR A. VESTERBERG.

Crême Laïs

giver bysten form och fasthet, innehåller inga för kroppen skadliga ämnen. Massagebeskrivning medföljer. Pris 10 kr. Försändes diskret.

MARIA ENQUIST,
Exam. Sjukgymnast.
Institut för skönhetsvård & Plastiska Operationer.
Stockholm, Biblioteksg. 6—8.
A. T. 226 62. R. T. 160 68.

"La Mascotte".

Teint-Extrakte
Ansikts-crem
Nagelvatten

användes af alla som vilja vårda och förskönа sin hy. Erhållas i Parfym- & Kemikalieaffärer i parti "La Mascotte" Malmö.

Karlskoga praktiska läroverk för män och kvinnor skola för *utbildande av praktiskt dugande ungdom,* börjar den **1 nov.**

Avdelningar: *byggnads-, teknisk, elektroteknisk skola, handelsskola, målarskola, husmodersskola m. fl. fackskolor.* Anslutna till läroverket äro statsunderstödd *Folkhögskola, Lantmannaskola* och *Lanthushållsskola.* I dessa skolor erhållas *stipendier.*

Över *6,000 elever* besökt läroverket. *Guldmedali* för elevarbeten. *Godaplatser* erhållas. *Lanthushållsskolan* börjar 9 jan. *Prospekt* mot dubbelt porto.

Adress: *Karlskoga.*

Joh. Lindholm.

Från lager:

VATTENGLAS
för äggkonservering
SALICYLSYRA
för fruktkonservering

FÄRGHANDEL
Aktiebolaget M. Hansen
Hufvudaffär: ARSENALSGATAN 3.
Riks 1689, 521. Allm. 8721.
Filial: LILLA NYGATAN 13.
Riks 9873. Allm. 2812.

Gif Er hustru
Gustava Björklunds och Kerstin Wenströms
Husmoderns bok
med Med. Dr E. W. Wretlinds
Kvinnans släktlif
Ofver 20,000 ex. sålda!

I tio olika afdelningar lämnas här utmärkt vägledning i hvad rör kvinnohygien, hus och hem. 2,000 recept för olika anrättningar, syltning, saftning, konservering, anvisningar om bordsdekorering, om festliga matsedlar, om skötseln af kläder, möbler, nipper och olika hemmets krukväxter. 10 färgplanscher och en anatomisk, uppfällbar plansch öfver en hafvande kvinna. Ofver 1,000 sidor, inb. i klot 10 kr., inb. i helt, äkta skinnband 12 kronor.

Gif kokerskan
Ingeborg Zethelius' förträffliga
Lilla hjälpredan i köket
8:e uppl. inb. 1.50.
Lars Hökerberg.

En stor besparing

kan enhvar husmoder göra genom att vid behof af allt hvad till såväl den elegantare som enklare klädedräkten hör, siden- och ylletyger, damkonfektion, barnkläder, manufaktur-, tricot- och hvitvaror m. m. vända sig direkt till

Grands Magasins du Louvre

Paris — Place du Palais Royal — Paris

världens största och elegantaste modemagasin, som på grund af sina oerhörda resurser och sin kolossala omsättning är i tillfälle att sälja alla slags varor **ofantligt mycket billigare** än någon annan firma i världen.

Expedition mot efterkraf. Fraktfritt för rekvisitioner fr. o. m. 40 frcs. Begär vår eleganta, rikt illustrerade Höst- och Vinterkatalog, som sändes omgående gratis och franko, äfvensom profver. **Svensk korrespondens.**

BENNO BECKEMANS
FOTOGRAFISKA MAGASIN
15 DROTTNINGGATAN 15
STOCKHOLM.
FRAMKALLAR-KOPIERAR-FÖRSTORAR

Största vinst-möjligheter. ***Gedigna vinster.***

Jämtslöjds-Lotteriet

Jämtslöjds, förening för kulturella mål, Östersund
permanenta varulotteri med 4,000 vinster årligen
11 första vinsterna valfria.

XII Dragningen 18 September.

1:sta vinsten à 2,000 kr.
a) Matsalsmöbel, äkta bordsilver för 500 kr.
b) Flygel.
c) Motorcykel m. sidovagn.
d) Häst och släde

Lottpris 2 Kronor

2:a vinsten à 1,000 kr.
a) Landtbruksmaskiner efter fritt val.
b) Pianino.
c) Lifsförnödenheter.
d) Sängkammarmöbel m. m.

Bland de övriga utvalda och dyrbara vinsterna märkas Bokskåp med böcker av Svenska författare, Linneutstyrsel, Livsförnödenheter för 5000 kronor, Orgel Skinngarnityr, Vitlackerad Sängkammarmöbel, Herr- eller damguldur med kedja m. m. Se vinstlistan!

I denna dragn. utlottas 1,000 vinster i prislägen 2,000—5 kronor.

Koka icke i låda

förrän ni fått nödig vägledning. Men sedan bjuder metoden idel fördelar — sparar gas, bränsle, tid, obehag och pengar. Lärotiden blir af kortaste varaktighet, om man studerar Ester Noréns just utkomna bok *Om kokning i låda, råd och recept.* Man har här en kokbok på samma gång som man lär sig hemligheten huru de olika rätterna skola lyckas i koklådan. Boken är särdeles intressant och synnerligen värd sitt pris, skrifver Odlarens hemexpert. Den omtänksamma husmodern skaffar boken ofördröjligen. 2:a uppl. Pris 1 kr. i bokhandeln och direkt från Sv. Andelsförlaget, Stockholm.

VOLTA ELEKTRISKA VÄRMEAPPARATER

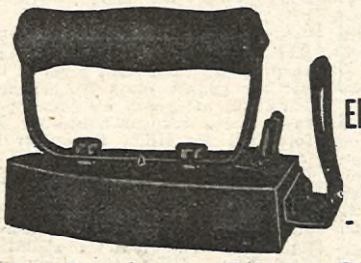

göra husmodersysslan -:- lätt och angenäm -:-

ELEKTRISKA AKTIEBOLAGET VOLTA
- ULVSUNDA PR STOCKHOLM -

Besök vår utställning Birger Jarlsgatan 21.

dat vatten (2 lit. vatten 2 msk. ättika) 1 tim. Den tages upp, sköljes ånyo och sättes på med blomman nedåt i kokande saltadt vatten och får koka tills en vispsticka går lätt igenom den. Blomkålen tages genast upp med hålslef, får rinna af, lägges på ett smörbestruket eldfast fat ell r form. Smör och mjöl fräsas 2 min. kålspadet och mjölken spädas på och såsen får koka 5 min. Den afsmakas med kryddorna, afredes med äggulan och hälles öfver blomkålen, som därefter beströs med den rifna osten och de stötta skorporna. Litet smält smör hälles öfver, fatet ställes i en långpanna med groft salt och anrättningen gratineras i mycket varm ugn 15—20 min. Serveras med svampsås och potatis.

EN ÄKTENSKAPS-HISTORIA.

Af Per Vilh. Enström.

Forts.

»Hvad har jag då sagt?» sporde modern förvånad; hon mindes ingenting.

Lisa hann inte svara, ty nu kom Pål och det bar af in.

Den gamla hade knappt hunnit få schalen af sig innan Pål tämligen barskt uppmanade henne att upprepa hvad hon sagt i våras och bevisa det. Annars skulle det stå henne dyrt, förklarade han förbittrad; harmen lät inte hålla sig tillbaka längre.

Gumman stod fullständigt oförstående. Hon såg ömsevis på dotter och måg.

»Jag har ingenting farligt sagt det jag vet om», försäkrade hon.

»Ni . . . ni sade något om Pål,» stammade den olyckliga Lisa.

»Ni sade att jag gick till lillstugan i olofliga ärenden,» ifyllde Pål bistert.

Nu mindes hon.

»Nej, så sade jag då rakt inte,» protesterade hon ifrigt och harmset . »Jag sade bara, att du kanske sprang där nog så kringt, bara det, inte ett ord vidare. Är det inte sant, Lisa?» vädjade hon till dottern.

»Jo,» bekräftade denna.

Pål skrattade bittert.

»Och detta var början. Snöbollen, släppt uppe i backen, som rullade utför och blef så stor till sist att den krossade både hus och hagar . . . Hade ni någon orsak att säga så, trodde ni mig om att vara en sådan ärans usling att jag . . .»

»Jag trodde rakt ingenting. Jag menade inte det minsta hvad jag sade. Ska man nu behöfva sikta orden så förskräckligt noga, när man är hos sin egen dotter?»

»Det ser ut att behöfvas,» sade Pål med en blick på sin hustru. Och han fortsatte förhöret: »Ni mins väl hvad det var, som orsakade att ni fällde det där yttrandet.»

»Jag såg ju när jag var här, att du gick till lillstugan ibland. Så en kväll då jag kom in, satt Lisa här i skumrasket mol ensam. Jag frågade hvar du var. Hon svarade att du gått till lillstugan. Då sade jag som så: bara han inte går där nog så kringt, just så, och bara på skoj. Inte menade jag något med de orden, inte, var det likt.»

»Men jag trodde det var allvar», stammade Lisa. »Jag tänkte öfver och lade till och såg nogare efter än förr och så tyckte jag det såg ut som . . .»

»I guss namn stårsa, hvad har du gått och inbillat dig?»

»Ja, nu är det tid på, att du bestämdt säger ifrån hvad du har sett och hört och tänkt», inföll Pål.

Så trängd från två sidor föll Lisa alldeles till föga. Det var som om hennes ögon fjällat af sig en svart hinna. Alla falska föreställningar föllo ihop som ett intet. Hvad hade hon sett och hört? Ingenting. Allt var inbillning, en mardröm som försvann vid uppvaknandet, något fult och styggt som hon själf konstrueradt ihop och som ingen grund hade i verkligheten. Hvad skulle hon säga till sitt försvar? Hvad skulle hon göra för att blidka Pals rättmätiga förbittring?

Hon såg inte mer än en utväg och den tillgrep hon under strömmande tårar.

Hon föll Pål om halsen.

»Förlåt mig, Pål», snyftade hon. »Jag har gått i blindo . . . jag har varit dum, stortokig . . . jag ska aldrig, aldrig göra så mer.»

Och Pål förlät gärna och villigt. Dagen, som börjat i osämja, hat och vantrefnad, slöt i kärlek, förtroende och god sämja.

Äfven på svärmodern, som i tanklöshet men utan ond mening spunnit allra första varfvet af den tråd på hvilken dottern spunnit vidare tills den var stark och lång nog att strypa både kärlek och förtroende inom äktenskapet, — äfven på henne föll naturligtvis förlåtelsens solsken. Från den dagen var det kärt som aldrig förr mellan svärmor och måg. Hon visste inte hur väl hon skulle göra honom.

BREFLÅDA

EXP. BREFLÅDA.

Mimer. Kan ej användas.

— i — Hölderlinöfversättningarna skola vid tillfälle införas, men som poesifacket är mycket fullt bedja vi er se tiden an med tålamod.

Never mind. Er insända skiss är visst inte utan förtjänster, men vårt strängt anlitade utrymme hindrar oss dock att använda den. Återsändes mot porto.

Maud. För ofta sagda, både orden och tankarna i edra dikter.

Namnlösa vers borde helst också ha blifvit oskrifna vers.

Dick. Nej, för så omogen diktning ha vi ej plats.

Julhjälp, som insändt frågan 272, har svar på Iduns red. mot insändande af adress och porto.

Förf. af »Blågul flagga och »Norrsken» meddelas, att dikterna på grund af det strängt anlitade utrymmet ej kunna finna plats i Idun.

Gynna Iduns Annonsörer!

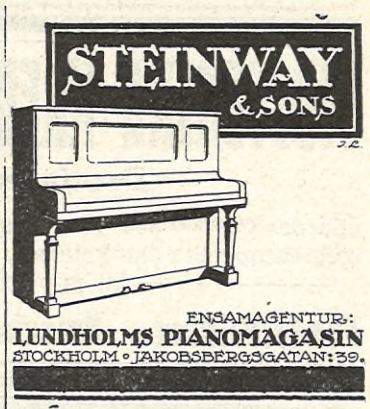

X-Ray

Fullgod indirekt belysning

åstadkommes icke med vilken spegelbit som helst. Nej, därtill fordras en äkta

X-Ray-reflektor.

LEDIGA PLATSER

BÄTTRE flicka erhåller plats att jämte husmoder sköta hemmets göromål. Svar med betyg till fru Stadsingeniör Abdon, Trälleborg.

BARNFRÖKEN frisk, ordentlig och pålitlig önskas att sköta 3 barn i ålder 2, 4 och 7 år den 1 okt. Svar till »Herregård», Läckeby.

EN UNDERVISNINGSVAN, helst musikalisk lärarinna erhåller plats i höst att läsa med 3 barn, 12 9 och 7 år gamla. Betyg, löneanspråk och foto. torde snarast sändas till Agronom Hellman Löfåsa egendom, Götene.

BÄTTRE FLICKA, ordentlig pålitlig och barnkär, kunnig i enklare matlagn. och bakn., önskas till 1 okt. att i jungfrus ställe tillsammans med husmodern, sköta hemmet. (5 pers.) Hjälp till grofsysslor. Lön 25 kr. De bästa bet. o. rekom. fordras. Svar med foto. till »Fru Anna Tengwall, Östersund».

ATT PÅ EGEN HAND sköta det enkla hushållet åt folkskollärarinna i brukssamhälle finnes plats för bildad hushållskunnig, ev. musikalisk helst ensamstående flicka, som kan få ett varaktigt och godt hem och omfattas med tillgifvenhet, om hon är rätt person. Nära kyrkan och station. Nutida bekvämligheter. Västra Sverige. Svar med uppl. ref. anspr. till »Ett hem» Iduns exp. Stockholm.

BARNHUSA eller barnsköterska, frisk och stark, som är villig deltaga i alla inomhus förefallande göromål och är intresserad för barn erhåller plats för tillträde den 24:de okt. Svar med betyg, uppgift om lön och med fotografi till fru Genie Johnsson, Smedjebacken.

TILLFÖLJE sjukdom är plats ledig i två personers hushåll för kompetent flicka i 25 à 30 års åldern. Sökande skall på egen hand sköta hemmet. Goda rekommendationer fordras. Hög lön betalas. Svar till »Fru Olivia Wessman, Östra Hamngatan 33, Göteborg.

HUSA, frisk och kunnig önskas till 24 okt. Svar med foto och lönepretentioner till »Herregård» Läckeby p. r.

FINNES någon bildad flicka med utpräglade anlag för ordning, något kunnig i matlagning och sömnad, vaken och intresserad af husligt arbete, som tillsammans med husmodern vill utföra alla hemmets sysslor. Liten familj, godt och vänligt hem, nutida bekvämligheter. Svar till »Omsesidig trefnad 15 sept.» Hvetlanda.

UNG bättre flicka, villig deltaga i alla inom ett hem förekommande göromål får plats nu genast som hushållselev å herrgård mot fritt vivre med undantag af linne och tvätt. Sykunnig äger företräde. Endast å verkligt intresserad reflekteras. Svar till »Familjemedlem å herregård» Vrigstad p. r.

BARNKÄR, anspråkslös flicka af god familj får plats i köpmanshus 1 eller 15 sept. för att bistå husmodern med vården av tre barn: 10, 5 och 1 1/2 år, samt förekommande husliga sysslor. Jungfru finnes. Svar med foto., betyg och löneanspråk till »Rask och Villig», Örebro p. r.

I PRÄSTGÅRD i södra Dalarna önskas en bildad, något äldre, kyrkligt sinnad hushållsvan och sykunnig flicka. Familjen liten. Rekommendationer, åtföljda af foto och löneanspråk insändas till prostinnan Ericsson, adr. Eredgrind.

UNDERVISNINGSVAN lärarinna erhåller plats i början av sept. i enkel familj på landet för undervisning af en 13-årig flicka i 4:de klassens kurs och musik. Svar med betyg, löneanspråk och foto sändes under adress Fack 11 Gränum.

BARNFRÖKEN eller barnsköterska, anspråkslös, frisk samt verkligt barnkär får genast plats på herrgård i Värmland att sköta en 2-årig pojke. Insänd ev. rekommendationer samt foto. till fru Hilda Fornander Gustafsfors, Geijersholm.

PÅLITLIG och ordningsam flicka kunnig i matlagning, bakning och öfriga husliga sysslor får plats i godt hem med alla nutida bekvämligheter. Tre barn i skoåldern. Eget rum. Hjälp till städning en gång i veckan. Svar med foto. till fru Ellen Gustafson, Göteborgsvägen 22, Borås.

UNG kvinnlig sjukgymnast, villig att mot fritt vivre meddela en stunds massage dagligen, erhåller plats på landtegendom. Svar till kapten Du Reitz, Asbysand.

SKICKLIG maskinskrifverska kan erhålla anställning. Svar till domarekansliet i Sala med uppgift å löneanspråk.

SEMINARIEBILDAD, musikalisk lärarinna önskas till enkelt landtbrukarhem att undervisa 4, ev. flera barn. Svar märkt »Ångermanland» Iduns exp. f. v. b.

BARNKÄR, ej alltför ung, helst musikalisk flicka från verkligt bildadt hem, frisk, enkel och hurtig, kunnig i sömnad, sökes till juristfamilj att deltaga i tillsyn af 8 årig dotter samt i hemmets innersysslor. Jungfru finnes. Svar med fotografi och rekommendationer eller referenser till »Hemtrefnad», Jönköping p. r.

FÖR SKOLHUSHALL i Sthlm önskas medelålders fröken, lämplig att utan jungfru sköta hem och 3 större barn. Svar till »Karaktärsfast», Iduns exp.

ENKEL bättre ordentlig flicka, barnkär och pålitlig erhåller plats i Norrlandsstad att sköta 3 små barn. Sykunnig företräde. Svar med uppl. och lönepret. till »Barnfröken-Lekkamrat», Iduns exp. f. v. b.

BARNFRÖKEN. Bättre flicka, kunnig i sömnad får plats 1 okt. i familj på landet. 1 mils järnvägsresa från Borås, att sköta 2 barn i åldern 2 1/2 och 4 år äfven deltaga i vården af de två äldre, 8 och 6 år samt vid behof i lättare sysslor inom hemmet. Svar med betyg, foto. och löneanspråk till Fru Elise Erikson, Rydboholm.

Barnfröken.

För verkligt barnkär, frisk och glad bättre flicka finnes plats ledig i fin familj i stad i Västergötland att sköta fyra små barn. Bör ha god karaktär samt intresse för barnen. Den som genomgått Kindergarten och är sykunnig har företräde. Svar med utförl. upplysningar om ålder, familj, föreg. sysselsättning, ref. samt foto o. löneanspråk till »Snälla Barn», Iduns exp. f. v. b.

FÖR EN SNÄLL och villig, enkel och anspråkslös bättre flicka, 20—30 år, som med husmoderns tillhjälp vill sköta hemmet, finnes plats nu genast i godt hem. Svar jemte foto, torde sänads till »Godt hem» Kinna p. r. (Elfsborgs län).

Familjemedlemmar.

Två bildade flickor få plats 1 okt., den ena som barnfröken för 4 flickor, 6—2 år, (gärna någon som genomg. kindergartensem.), den andra som hushållsfröken och bör denna vara fullt kunnig i enkel matlagning och bakning. Endast å ordentliga, propra och plikttrogna flickor med godt och vänligt sätt reflekteras. Svar till »Affärsfru», Strängnäs p. r.

Guvernant

sökes att i prästgård i södra Norrland läsa 2:a klassens kurs med en gosse. Sökande bör vara något undervisningsvan och ha godt sätt mot barn. Ansökningar med lönepretentioner och hälst äfven fotografi insändas senast den 2 sept till »Guvernant», Iduns exp. f. v. b.

Lärarinneplats i familj.

Lärarinna sökes för att läsa med en gosse för inträde till allm. läroverk. Närmare upplysningar lämnas af rektor Swanberg, Lund.

Hushållerska,

pålitlig, ordentlig och skicklig i såväl enkel som fin matlagning samt alla i öfrigt ett landthushåll förekomm. göromål får förmånl. plats på st. egendom d. 1 nov. Betygsafskr. och foto. samt löneanspråk till »God plats på landet» under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

Undervisningsvan lärarinna,

anspråkslös och kunnig i handarbete önskas till enkelt landthem i Östergötland att läsa med två flickor 8 och 10 år. Musikalisk har företräde. Svar med betyg, uppgift om lönepretentioner samt foto. sändes till »Familjemedlem» Skänninge p. r.

Skolköks- och kindergartenlärarinna,

tillika kunnig i strumpstickning å maskin, erhåller plats för höstterminen å Manilla dövstumskola. Svar till »Manilla dövstumskola», Stockholm Dj.

LÄRARINNA önskas för 8-årig flicka. Ansökningar helst åtföljda af foto. torde snarast sändas till fru Emelie Otterström, Lovene.

Ung, elementarbildad flicka

med god praktik och arbetsförmåga samt fina rek. önskar plats som hjälp och sällskap i familj i Stockholm eller dess närhet. Svar till »Ex. lärarinna» Iduns exp.

För studentska

finnes plats som elev å apoteket Gripen i Sundsvall. Lön 1,200 kr. Tillträde genast.

För Barnavårdsavdelningen vid Fröbel-Institutet i Norrköping

önskas till 1 oktober eller eventuellt senare en i späda barns vård väl kunnig och erfaren sköterska, som dessutom äger intresse och förmåga att handleda och undervisa elever. Särskild vikt fästes vid att den sökande har förståelse för en spädbarnskrubbas sociala uppgift. Löneförmåner 650—750 kr. pr år jämte fritt vivre och en månads ledighet. Ansökningar åtföljda af betygsafskrifter och rekommendationer insändas före den 10 sept. till Fröbel-Institutet, Norrköping.

Barnsköterska

examinerad, erhåller 15 sept. förmånlig och väl aflönad plats. Svar med foto. referenser och löneanspråk till fru Greta Schüllerqvist, Postfack 43, Gefle.

PLATSSÖKANDE

ENKEL och anspråkslös flicka med lust för hushåll, önskar plats i god familj. Kan äfven biträda med skrifning. Svar till »1:a el. 15:de okt.» Iduns exp. f. v. b.

UNDERVISNINGSVAN lärarinna med studentexamen och högre kompetens, önskar plats i privatskola eller i familj. Svar till »Humanist» under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

LANDTBRUKARDOTTER, kunnig i matlagning och i allt vad till landthushåll hör, söker plats den 1 nov. som hushållsfröken å gård eller som hushållerska hos landtbrukare där husmoder saknas. Gärna i mellersta Sverige. Svar till »Skånska 33» Genarp p. r.

HUSHALLSVAN pålitlig flicka önskar plats i stad 1:sta nov. hos liten fam. eller ensam dam. Vänligt bemötande fordras och lofvas. Svar emotses tacksamt till »Anna Småländska», Iduns exp. f. v. b.

UNG flicka önskar plats att vara fruns hjälpreda med barnen samt andra förekommande sysslor, omkring den 15 sept. Tacksam för svar till »Verkligt barnkär» Ronneby p. r.

FLICKA, 18 år, musikalisk, med realskoleex. önskar plats i godt och vänligt hem att läsa med barn. Svar till 1917 Mönsterås p. r.

PLATS ÖNSKAS den 1 nov i ett godt hem at en 22 års flicka, som husmoderns hjälp. Är kunnig i enklare matlagning och handarbeten. På lön fästes ej så stort afseende, blott ett vänligt bemötande och få anses som familjemedlem. Svar till 1 nov. Hudiksvall p. r.

PLATS som sällskap och hjälp söker 22-årig exam. sjukgymnast, elementarbildad, musikalisk, van vid sjukvård, genomgått förb. sjukvårdsk., hemma i manicur, pedicure och ansiktsbehandling. Svar till: »Norrländska», Iduns exp.

EN 26-ÅRIG, allvarligt sinnad flicka som har något svårt för att gå men frisk för öfrigt frågar om det finnes någon god ensam person som behöfde henne som hjälp och sällskap mot någon liten lön o. ett vänligt bemötande. Tacksam för svar till »E. L.» Iduns exp. eller allm. tel. Ö. 37 34.

HANDARBETSLÄRARINNA, med högre kompetens, önskar plats i skola, arbetsstuga eller husmodersskola. Goda betyg och rek. Svar till »A. W.» Box 96, Stockholm.

MASSAGE meddelas af ex. gymnastikdirektör i hemmen. Praktiserat i utlandet. Rek. af läkare. Svar till »R. T.» Södra tidningskontoret.

28-ÅRIG Småländska önskar plats som hjälp och sällskap i liten familj eller åt ensam dam. Är kunnig i matl., klädsömnad, handarbeten samt skrifgöromål. Svar till »Familjemedlem» Nora p. r.

UNG småskollärarinna, som är kunnig handarbeten och husliga göromål, önskar 1:a okt. plats i familj som hjälp och sällskap. Lön enl. öfverenskommelse. Svar till »Lärarinna» Gullered p. r.

LÄRARINNA med undervisningsvana samt skicklig i språk önskar plats i familj eller skola. Svar till »Lärarinna 1917», Iduns exp. f. v. b.

GYMNASTIKDIREKTÖR med två års praktik som sjukgymnast vid badort önskar för hösten event. vintern plats i någon treflig familj i Norrland. Lönepret. efter öfverenskommelse. Svar till »22 år », Iduns exp. f. v. b.

MEDELÅLDERS bättre flicka van vid arbete och ordning önskar till hösten plats i liten familj i Stockholm, för att med hjälp till grofsysslorna på egen hand sköta hushållet. Svar till »Småländska», Iduns exp. f. v. b.

EN 19-ÅRS flicka önskar komma i prästgård eller hos en bättre familj som hjälp och sällskap. Är något kunnig i sömnad samt villig hjälpa till med skrifgöromål. Någon lön önskvärd. Svar till »Familjemedlem 1917», Iduns exp. f. v. b.

EN BÄTTRE flicka, önskar plats som hjälp och sällskap i familj eller hos ensam dam. Är van och villig att hjälpa till med alla inom hemmet förekommande göromål och är äfven kunnig i handarbeten. Svar märkt »Familjemedlem», Habo p. r.

20-ÅRIG bättre flicka önskar plats som sällskap och hjälp i en komministergård eller på en större egendom. Är ock villig att hjälpa till med litet af hvarje. Önskar att få vara familjemedlem; är musikalisk. Svar till »20» Habo.

HUSHÅLLSINTRESSERAD, bättre flicka, önskar mot fritt vivre plats i godt hem att biträda husmodern med förekommande göromål. Är kunnig i finare handarbeten och barnavård. Tacksam för svar till »Pålitlig», Iduns exp. f. v. b.

ENKEL flicka med afgångsbetyg från 8 kl. läroverk söker plats i familj den 1 eller 15 sept. som hjälp med barnens läxläsning. Villig deltaga i lättare göromål. Lön önskas. Goda rek. från föreg. plats. Svar till »17 år», Åstorp p. r.

LÄRARINNA önskar 1 sept. eller senare plats i familj att läsa med nybörjare eller vara behjälplig med läxläsning samt alla förekommande göromål. Har genomgått seminarium, skolkök m. m. Svar tacksamt till »21 år» Genevad p. r. (Halland.)

UNG kvinnlig ex. kantor och organist med goda bet. från föreg. vik. i stad och landsort önskar plats antingen organistvik. el. också plats som musiklärarinna i familj där som utbyte undervisning i finare och enklare matlagning kan meddelas. Fria resor. Svar till »Harpa», Iduns exp. f. v. b.

HANDARBETSLÄRARINNA, ex. från Handarbetets Vänners och Hulda Lundins högre slöjdsem. med utmärkt goda betyg, äfven genomgått särskilda kurser i teckning och klädsömnad, söker plats vid skola, arbetsstuga, barnkrubba, hemslöjd el. något annat textilt företag. Svar till »Handarbetslärarinna», Iduns exp.

17-ÅRIG FLICKA med realskolexamen och genomgången husmoderskurs önskar plats i verkligt fint hem att gå frun tillhanda och läsa läxor med barn samt för öfrigt inhämta kunskaper i ett hems skötsel. Fritt vivre önskas eller erlägges någon betalning men önskas absolut vänligt bemötande samt att anses som familjemedlem. Svar till postfack 49, Eslöv.

UNG FLICKA från bättre familj, som genomgått praktisk skola samt något musikalisk önskar plats som hjälp och sällskap i finare sympatisk familj. Någon lön önskvärd. Svar till »S. L. 19 år», Iduns exp.

EN 28-ÅRIG bättre flicka önskar plats som husföreståndarinna eller hushållsfröken. Är kunnig i ett hems skötsel. De bästa bet. finnes från hushållsskola och 3-årig plats. Svar till »Västgötska», Iduns exp.

UNG, bildad flicka, norrländska, önskar till hösten plats i familj som husmoders hjälp och sällskap. Svar till »Villig», Iduns exp.

DUGLIG husföreståndarinna, 28 år söker plats hos ensam person eller mindre familj. Upplysningar lämnas af O. Kollén, Herrgårdsgatan 2, Karlstad.

21-ÅRIG skånska önskar under vintermånaderna plats i familj i mellersta Sverige som husmoders hjälp där jungfru finnes. Är kunnig i handarbeten och enklare matlagning. Vill anses som familjemedlem. Tacksam för svar inom 8 dagar till »Landtbrukardotter», Stjandbaden.

Som husmoderns verkliga hjälp
önskar 25 årig landtbrukardotter plats helst på större egendom eller prästgård. Något kunnig i matlagning och bakning och van vid alla inom ett landthushåll förekommande göromål. Familjär ställning. Lön önskas. Svar till »Oktober» Sköfde p. r.

Sjukgymnast!
Ung, ex. sjukgymnast önskar plats genast, helst i Stockholms närhet eller i Stockholm. Lönevillkor: fritt vivre och fria resor samt någon lön. Svar till »Hösten 1917» under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

Husföreståndarinna
Att ensam sköta hemmet hos äldre ungherre eller barnlös familj söker 24-årig skånska plats den 1 nästk. november i Stockholm eller dess närhet. Är kunnig i matlagning, bakning m. m. Svar till »C. H.» Kristianstad p. r.

Flicka af god familj
som genomgått halfårskurs i sjukvård önskar komma i bildat hem som hjälp och sällskap åt sjukling. Svar till »Hösten 32», S. Gumælii Annonsbyrå, Malmö.

Ung flicka,
som genomgått slöjd- och hushållsskola, önskar plats i god familj i stad eller på landet som husmoders hjälp. Någon liten lön önskvärd, men framför allt, hjärtligt o. förstående bemötande. Svar till »September 18 år», Iduns exp.

Ung flicka
önskar plats som husa i godt hem. hem. Svar till »Husa», Kungsör p. r.

Allm. Svenska Sjuksköterskeförening. Sjuksköterskehem,
Katarinavägen 9 B. 5 tr. (vid Katarinahissen). Rikstel. 9427. Allm. Tel. 318 97. Utsänder exam. sjuksköterskor till all slags privatvård och fasta platser.
Endast väl meriterade sköterskor antagas i föreningen.

INACKORDERINGAR

UNG FLICKA, som genomgått hushållsskola, önskar för vinnande af praktik inackordering i finare familj. Svar med utsatt pris torde insändas under adr. »19 år», Iduns exp. f. v. b.

GOD inackordering erhålles för såväl längre som kortare tid tilll moderat pris. En tim. resa från Göteborg. Svar till Fridhem, Fjärås.

Ung förlofvad flicka

landtbrukardotter önskar mot att betala för sig under skicklig husmoders ledning sätta sig in i ett hems skötande i stad eller samhälle. Svar till »Villig» Borensberg p. r.

I bildad Göteborgsfamilj

önskar ung Kindergarten-lärarinna helinackoredring för kommande vinter. Goda referenser önskas och lämnas. Svar med närmare detaljer till »24 år», Svenska Telegrambyrån, Göteborg, f. v. b.

DIVERSE.

GYMNASTIKINSTITUT i lifl. tysk stad, jämte sommarpraktik i tysk badort är t. f. af giftermål till salu eller uthyrning på förmånl. villkor. Svar till »Kvinnlig Gymnastikdir.» Tingsryd p. r.

Fosterdotter,
I god familj önskas 12 års flicka placerad för fullständig uppfostran (särskilt i sång, musik och språk) för vilket finnes stora anlag. Tacksam för svar omgående till signatur »Uppfostran» under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

Sjuksköterska utexam. från Skodsborg
åtager sig från 1 sept. hembehandling (mass. gymnastik och bad). Svar till »Syster M.» Hemmens Centralbyrå, Drottninggatan 47, Stockholm.

Infallna kinder
göra äfven ett ungt ansikte gammalt, då däremot runda och fylliga kinder göra det ungdomligt och oemotståndligt. Detta kan hvar och en uppnå! Uppgif tydligt namn och adress till »Snabb Parismetod» Iduns exp. f. v. b. Diskr.

Brudutstyrslar
såväl enkla som finare, samt Dam- och barnunderkläder ständigt på lager i
Helsingborgs Linneutstyrselaffär, Malmö
Rikstel. 48 12.

Babylådan
inneh. fullständig utstyrsel för späda barn, välsydt och af bästa kvalité, pris 10 och 15 kr. pr låda beroende på montering. Sändes mot efterkraf.
A. C. Cronquist & Son,
Rikstel. 8 15. MALMÖ

SÖDRA K·F·U·K·S LOTTERI

Högsta vinsten.

DE HÖGSTA VINSTERNA

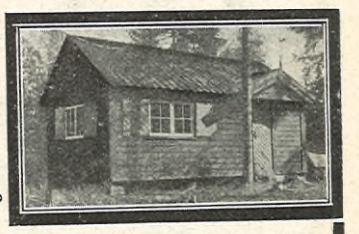

Sjätte vinsten.

1. **Två st. hästar** med vagn och selar. Stockholms Ridinstitut ..... Kr. 8.000
2. **En utstyrsel** bestående af: silfver, linne, mattor, kristall- och porslinsservis jämte armatur ..... „ 6,500
3. **En förmaksmöbel** af polerad mahogny, klädd med siden, bestående af: 1 soffa, 1 bord, 4 fåtöljer, 4 stolar, 1 skåp, 1 spegel och 1 byrå ..... „ 4.000
4. **Ett hängsmycke** ..... „ 2.800
5. **Damrumsmöbel,** lackerad, klädd med cretonne, bestående af: 1 soffa, 1 bord, 2 fåtöljer, 4 stolar, 2 taburetter och 1 sekretär af mahogny ..... Kr. 2.525
6. **En sportstuga,** efter ritning af Arkitekt G. Odel ..... „ 2.000
7. **En motorcykel** ..... „ 1,750
8. **En sälbisampäls** ..... „ 1.300
9. **Ett pianino** från Bergqvist & Nilsson „ 1.300
10. **En tafla** af Per Ekström ..... „ 1.000

Vinsternas antal är 7,500, samlade vinstvärdet minst 85,000 kr., minsta vinstvärdet 4 kr. Dragningen sker senast den 31 December 1917. Lotter kunna rekvireras från expeditionen, Sturegatan 13, Stockholm, och sändes pr postförskott i den ordning rekvisitionerna inkomma. Pris pr lottsedel 2 kr. 10 öre (stämpel) jämte kostnad för porto och dragningslista.

Stockholm i Aug. 1917

OBS.! Hästarna utfodras af lotteriet endast 5 dagar efter det dragningslistan utkommit, därefter på vinnarens bekostnad.

Rekv. märkes med I. 1.

H. von Hofsten
Lotteriets föreståndare.

Professor PATRIK HAGLUNDS
Gymnastisk-Ortopedisk-Kirurgiska Privatklinik.
R. T. 70 25. Stureg. 62, Stockholm S. T. 83 01.
För behandling af stödje- och rörelseorganens skador, sjukdomar, deformiteter och funktionsrubbningar.

Doktor Heüman
Kungsportspl. 2, Göteborg.
Tel. 45 46.
- Elektrisk behandling -
(för nervsjukdomar och reumatiska åkommor).

Doktor J. Arvedsons kurs
i Sjukgymnastik, Massage och Pedagogisk Gymnastik
medför enl. kungl. maj:ts medgifvande samma komp. o. rättigheter som en kurs vid Gymn. Central-Institutet.
Kursen 2-årig börjar den 15 sept.
Prospekt på begäran gen. D:r J. Arvedson: adr. Odeng. 1 Stockholm.

Gymnastikdirektörsexamen
aflägges efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid
Sydsvenska Gymnastik-Institutet.
Ny kurs börjar den 14 sept.
Prosp. gen. *Kapten J. Thulin, LUND*

Med. Dr. E. Kleens
ettårig kurs i massage och sjukgymnastik för Damer och Herrar börjar den 1 oktober kl. 10 f. m. Mästersamuelsgatan 37, 2 tr. Obs.! Prospekt begäras och anmälningar mottagas städse under adr. Engelbrektsgatan 43 B. Stockholm.

Hår- vatten för erhållande af mjuk och kraftig hårväxt (världsfabrikat).
Pris kr. 4,90 och 5,50 + porto. Försändes diskret.
Franska Parfymmagasinet, Hofleverantör, Drottninggr. 21. Sthlm.

Talrika anmälningar
om lediga platser för stenografer o. maskinskrifvare ingå dagligen. Våra samtliga utexaminerade elever ha erhållit engagement, hvarför nya kurser anordnas den 10 och 15 sept samt 1 okt. Kurserna medföra fullständig utbildning.
Stenografbyrån,
(Sveriges Centralinstitut för stenografi och maskinskrifning).
St.* Rt. **27 87. Regeringsgatan 31. Stockholm.**
Obs.! På grund af de nuvarande svåra bostadsförhållandena har institutet ordnat frågan om pensionärsrum för elever i samband med utvidgning och förflyttning af lokalerna den 1 oktober.

Det spelar en
stor roll att uppträda med vackra och blanka naglar
LYX
NAGELPULVER
ger utan besvär en härlig glans åt naglarna.

Missprydande Hårväxt
utrotas med Trianonpasta utan efterlämnande af märken eller rodnad i huden. Absolut ofarligt, luktfr. medel — icke pulver. Bättre än elektrolytisk beh. Anv. dagl. m. osviklig framgång i min praktik för skönhetsvård vid behandling såväl i ansiktet som å kroppen. Pris 5 kr. Till landsorten mot postförskott utan ang. af inneh. Maria Enquist. Institut för Skönhetsvård o. Plastiska Operationer. Biblioteksgat. 6—8, Sthlm. R. 160 68. A. 226 62.

Norrlandsgatan 18, Stockholm.
Allm. tel. 9815.
Uudervisning i konstbroderi, knyppling, kläd- och linnesöm samt barnkläder från 5 okt. 1917.
Prospekt på begäran.
ELSA WALLMARK,
Lärarinna i S:ta Birgittaskolan 1911—1917.
Adr. till 1 okt.: Haga, Sthlm 3.
Allm tel. 4415. Riks. 11520.

STA BIRGITTASKOLAN
GRUNDAD 1910
19—21 REGERINGSGATAN 19—21
STOCKHOLM
*
RIKSTELEFON 141 08 ALLM. TELEFON 51 90

Inreg. varumärke

Förnämsta läroanstalt för kvinnligt handarbete. Undervisning i: Klädsömnad, Fransk linnesöm, Barnkläder, Konstbroderi, Spetssöm, Filet ancien, Monteringar m. m. I äkta Bryssel och Franska spetsar, knypplade och sydda, meddelas fr. o. m. höstterminen undervisning af införskrifven diplomerad belgisk lärarinna. Föreläsningar: Comtesse G. och Fröken Elisabeth Thorman. Anmälningar dagligen 10—5. Höstterminen börjar den 15 september. 6 friplatser. Prospekt på begäran. Beställningsafdelningen: Specialité: Franskt Lingerie. Broderier och spetsar i stort urval.
EMMY KYLANDER

Strengnäs Husmodersskola.
13:de arbetsåret. Ny kurs börjar den 6 september. Grundlig och praktisk undervisning. Skicklig ex. lärarinna. Prospekt och ref. gen. Fru M. Braune, Strengnäs.

Fröbel-Institutet i Norrköping.
Institutets A- och B-kurser börja Tisdagen den 11 september kl. 10 f. m. Ansökningar mottagas och prospekt erhålles af undertecknade.
Ellen och Maria Moberg.

Vid Vita Bandets Husmoderskola i Ljusne
finnes ännu några elevplatser lediga. Undervisning meddelas i följande ämnen: matlagning, bakning, konservering, dukning, servering, väfnad, sömnad, tvätt, mangling, strykning, födoämneslära, barnavård och hälsolära.
Undervisningen i skolan pågår under 9 månader med början den 6 sept. Afgift för helinackordering på skolan jämte undervisning 35 kr. i månaden. Sökande bör ha fyllt 15 år och måste förete läkare- och skolbetyg.
Anmälningarna böra vara inlämnade innan den 1 sept. till undertecknad. ***Alice Bergström,*** föreståndarinna.

Örebro Kindergartenseminarium,
Rikstelefon 19 20.
Kurser för utbildandet af Kindergartenledarinnor samt uppfostrarinnor i hem, barnhem, barnkrubbor m. m. Goda platser anskaffas. Höstterminen börjar 15 September. Prospekt och upplysningar genom föreståndarinnan ***Fröken Maria Kjellmark.***

Nya Elementarskolan för flickor, Stockholm
Riks 117 55 (Ahlströmska skolan) Allm. t. Österm. 692.
29 Kommendörsgatan, invid Cirkusplan.
Kindergarten, Småskola (även gossar), **8-klassig elementarskola, Gymnasium** (alla linjer) Mottagning efter 20 aug. 11—1. Höstterm. börjar 4 sept. kl. 11 f. m.
Anna Ahlström, fil. dr. **Ellen Terserus.**

Lektioner i Linnesömnad,
även blusar, underkjolar, skjortor, barnkläder.
Kurserna börja åter 10 sept. varefter elever dagligen mottagas.
Prospekt på begäran.
Karin Egnér.
R. T. 35 30. ***Sibyllegatan 36, Stockholm.*** **A. T. 210 04.**
Före 10 september är adressen ***Asarum,*** Blekinge. Riks Karlshamn 300.

JOHANNA BRUNSSONS PRAKTISKA KONSTVÄVNADSSKOLA.
Allm. tel. 437. **KUNGSG. 70, STOCKHOLM.** Riks Norrm. 363.
Den praktiska vävkursen omfattande: *Enklare vävnader och Konstvävnader* börjar d. 1 sept. ävenså kurser i skånsk *Knyppling, Hålsöm och Fransflätning.*
Den teoretiska vävkursen omfattande: *Bindningslära, Mönsteranalys, Garnberäkning och Vävredskapslära* börjar den 15 september. Prospekt.

E. Hults Kvinnliga Utbildningsskola och Flickpension i Djursholm
börjar höstkursen den 15:de sept. på 3 månader.
I ***Husmoderskursen*** ingår ***Matlagning, Kläd-*** och ***Linnesömnad, Handarbete, Konstslöjd*** och ***Målning. Sång, Musik*** och ***Språk.*** Föreläsning i Konst- och Litteraturhistoria, jämte besök i Stockholms museer under sakkunnig ledning. Begär prospekt hvari hänvisning till referenser finnas intagna.
Adr.: **E. Hults Kvinnliga Utbildningsskola, DJURSHOLM.** Riks och Allm. telefon Villa Hult.

Nobynäs Hushållsskola
Kurser fr. d. 15 aug. t. d. 15 dec. 1917 och fr. d. 15 jan. t. d. 1 juni 1918.
Bildade flickor mottagas å **Nobynäs Herrgård,** härligt läge å småländska höglandet. 7 minuters gångväg från Sjärneborgs hållplats, linjen Stockholm—Malmö. **Grundlig** undervisning i **hushåll** och **slöjd** meddelas af **skickliga, examinerade** lärarinnor. **Godt hem.** Förfrågningar och anmälningar ställas ill föreståndarinnan, fru **E. von Kothen,** Nobynäs, **Frinnaryd.** Rikstelefon 5.

Observera
Kvinnl. femmånaders Folkhögskolekursen vid Önnestads Folkhögskola
(nära Kristianstad) med början 1 november. Elevantal högst 20. Humanistisk- och språkundervisning, förberedande för inträde vid skolköksseminarier, folkskoleseminarier, för sjuksköterskeutbildning m. m. Goda förkunskaper från folkhögskola eller högre jämte bästa rekommendationer önskliga. Goda undervisningsresurser och inackordering. Friplatser och statsstipendier åt mindre bemedlade intill 125 kr. Prosp. och förfrågningar genom Rektor Yngve Melander, Önnestad.

Göteborgs nya Husmodersskola
Södra Allégatan 2 A - Rikst. 106 24
Husmoderskurs på 1 termin för unga bildade flickor börjar d. 7 sept. 1917
Prospekt och upplysningar på begäran. *Elvira Friberg, Hildegard Friberg.*

Birgitta-Skolan
Beridarebansgatan 17,
börjar 1:sta September sin 15:de termin i klädsömnad, linnesöm, barnkläder, konstbroderi, knyppling etc.
Praktisk och teoretisk kurs i väfning. Betyg efter genomgångna fullständiga kurser. 3 frielevplatser.
Anmälningar till höstterminen emmottages under augusti månad skriftligen eller i skolans lokaler. Prospekt på begäran.
Riks 180 63. Allm. 41 48.
Elisabeth M. Glantzberg.

Våra små "slitvargar"
behöfva nya kläder.

PRENUMERERA NU GENAST PÅ
"BARNGARDEROBEN"
Illustrerad tidning för barnkläders förfärdigande. Dubbelsidig mönsterbilaga gratis till hvarje nummer.
Prenumeration verkställes å närmaste postanstalt eller bokhandel. Priset är: för ½ år Kr. 1:60, kvartal 90 öre.
Iduns Expedition, Stockholm.

Solbacka Läroverk
(realskola efter internatsystem)
börjar sitt 17:de arbetsår den 4 september. Skolans uppgift är att jämsides med undervisning efter statens kursplaner bidraga till elevernas fysiska och moraliska fostran. Nyuppfört läroverkshus. Härligt läge och utmärkta naturförhållanden. Prospekt i Stockholm hos Wennergrens bokhandel, eljest från skolan direkt under adress Stjärnhov. Rt. Stjärnhov 17.
Jean Berglund,
fil. kand., rektor.

Elsa Philips Husmodersskola,
Stockholm, Karlavägen 25 (i. d. 1 A),
börjar sin 19:de termin för bildade unga flickor den 15 sept. 1917. Undervisning i enklare och finare matlagning, bakning, konservering och inläggn. af bär, frukt, grönsaker, fisk och kött; vegetarisk matlagning, sjukmatlagning, uppköp, födoämneslära, hushållets ekonomi m. m. **Olika kurser.** Examinerade lärarinnor. **Förbereder inträde till lärarinnekurser i huslig ekonomi.** Prospekt, ref. och närmare upplysn. på begäran.
Tel. Östm. 13 10. **ELSA PHILIP, Stockholm** Karlavägen 25.

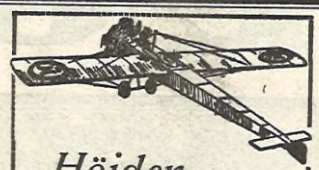
Höjden
AF TEKNISK FULLANDNING OCH HÅLLBARHET
Svenskt fabrikat
Husqvarna Symaskin

Annonsera i Idun!

BLOMSTERLÖKAR
direkt från Holland.
Till odlingspris. Ill. katalog gratis.
B. H. KRELAGE & SON, Haarlem, (Holland) Etabl. 1811.

Ferrin
Fås på apoteken.
Bästa järnmedel,
aptitgifvande, styrkande,
Föreskrifves af många läkare.
Apoteket Lejonet, Malmö.

Spara på äggen
och använd
Nornans Jästpulver
Försäljes i välsorterade affärer.

Skånska Handelsbanken.
Fonder 21,850,000 kronor.
Stockholmskontor: **Arsenalsgat. 9.**
Filialer: **Södermalmstorg 8. Sturegatan 32.**
Uthyr kassafack.
Emottager värdehandlingar i öppet eller slutet förvar.
Fondafdelning. Kassafack.

Wilhelmssons Boktr. A.-B., Stockholm 1917.